

TUŠTUMOS TRAUKA

BRITŲ TRAUKIMASIS IŠ TOLIMŲJŲ IR ARTIMŲJŲ RYTŲ SUTAMPA SU SOVIETŲ VERŽIMUSI Į TAS SRITIS. — TAI SUKELIA NEMAZAI GALVOSČIŲ VAKARUOSE, TACIAU KOL KAS DAR VYRAUJA ATSARGUS OPTIMIZMAS: SOVIETIJA TĖRA ANTRA GALYBĖ PO JAV.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praėjusiam Dirvos Nr. minėjome, kad ūkiniais sumetimais pagristas skubus britų pasitraukimas iš savo buvusių kolonijų ir sąjungininkų teritorijų sudarė jėgos tuštumą, kuri į save traukia kitas pasaulio galybes. Dėl to net Singapuro ministeris pirmininkas Lee nuskubėjo į Londoną prašyti premjero Wilsono nepaskubinti pasitraukimo iš Tol. Rytų -- 'į rytus nuo Suez', tačiau Wilsonas jau nepajėgė išpildyti jo prašymo. Praėjusį antradienį jau buvo oficialiai paskelbta, kad britai nori pasitraukti iš ten vėliausiai 1971 metais. Tokiu būdu, vienintelė galybė, kuri gali išgelbėti toje srityje susidariusią jėgos tuštumą nuo eventualaus Raudonosios Kinijos įsiveržimo, lieka JAV.

Tuo tarpu toliau į Vakarų britų paliktose pozicijose nori įsitvirtinti sovietai. Buvęs D. Britanijos premjeras Sir Alec Douglas-Home neseniai išpėjo: "Sovietai

dabar jau amžiams įsitvirtino Viduržemio jūros baseine ir kontroliuoja Suez kanalo šiaurinį išėjimą. Jiems, kaip ir galima buvo spėti ir laukti, dabar siūloma bazė Adene (kuria britai kaip nepriklausomą valstybę paliko pereitų metų lapkričio 30 d.), kas duos jiems progos, jei jie to norėtų, sukliudyti vieninteliui likusiam laivinkystės keliui iš Tolimųjų Rytų į Europą aplink Afriką".

Admirolas Charles D. Griffin, NATO pietinio sparno vyr. vadas, taip apibūdino Sovietų tikslus Viduržemio jūroje ir toliau į Rytus -- Indijos vandenyno pakraščiuose:

"Arabų pasaulis kaip toks jau yra vertas didelių pastangų grobis, tačiau sovietai daugiau žiūri į Europą. Stipri sovietų pozicija Viduržemio jūroje, remiama visos eilės jiems draugiškų valstybių pakraščiuose, sovietams duos progos kontroliuoti ne tik Europai labai svarbius žaliavų šaltinius, bet ir galimybę nutraukti jų tiekimą". Graikija, Italija ir Turkija priklauso nuo laivinkystės, 99% jų prekybos vyksta jūra.

Bet jei taip iš tikrųjų yra, kodėl toji situacija nesukelia didesnio susirūpinimo pačioje Europoje? Kodėl dėl to nesijaudina tas pats de Gaulle, kurio laivynas netrukus turės atiduoti savo turėtą bazę Alžire Mers-el Kabir, kurioje vienokia ar kitokia forma įsitvirtins sovietai?

Atsakymas į tuos klausimus yra toks, kad daugumos stebėtojų nuomone JAV ir toliau yra didžiausia pasaulio galybė,

su kuria Sovietų Sąjunga iš tolo negali lygintis. Toks de Gaulle laiko, kad Amerikos galia taip greitai auga, kad likęs pasaulis turi prieš ją vienyti ir kad faktinai jis varo tik buvusią britų politiką, reikalaušią susidėti su mažiau stipria galybe, kad išlaikytų jėgos balansą. Britai dėl to kariavo ir prieš Napoleoną ir Hitlerį. Už tat dabar de Gaulle turi palaikyti sovietų siekius tam, kad neišviespatautų 'Fax Americana'...

Taip pat nurodoma, kad laikai pasikeitė ir sovietai negali užimti buvusias britų ir prancūzų bazes tomis pat sąlygomis, kaip kad tie turėjo -- sovietai turės pripažinti didesnę arabų valstybių nepriklausomybę, pagaliau, bazės kaip tokios šiandien yra mažiau reikalingos dėl technikos pažangos. Pavyzdžiui, sovietų Viduržemio jūros laivynas, kurį sudaro keletas kreiserių, tuzinas raketom apginkluotų naikintuvų, tuzinas povandeninių ir eilė pagalbinių laivų pušėtinai išsiverčia be jokios pastovios bazės.

Dardanelų sąsiaurį ir toliau kontroliuoja Turkija, kuri praleidžia sovietų karo laivus, bet reikalauja jai iš anksto pranešti apie jų praplaukimą. Sovietai iš vienos pusės stengiasi pagerinti savo santykius su Turkija, iš kitos bando ją apgauti. Prieš kurį laiką turkai susekė du sovietų povandeninius laivus bandančius praplaukti Dardanelus pasinėrus ir nepranešus...

Jei Izraelio-arabų konfliktas būtų kaip nors likviduotas, arabų valstybės pačios stengtųsi nepasiduoti Sovietų viešpatavimui. Idomu, kad kol kas sovietai stengėsi 'bendradarbiauti' su visomis valstybėmis, visai nepaisydami jų režimo antspalvio, amerikiečiai tačiau norėjo palaidinti (Nukelta į 2 psl.)

Inž. J. Jurkūnas, Tautinių Namų Bendrovės Chicagoje pirmininkas.

AR REIKALINGI SAVI NAMAI CHICAGOJE

Sausio 12 d. Chicagoje, Lietuvių Vyčių namuose Lietuvių Tautinių Namų valdyba turėjo lietuviškos spaudos konferenciją. Joje dalyvavo arti desėtko korespondentų, o taip pat S. Barcus radijo ved. -- F. Daukus "Lietuviai Televizijoje" ved. -- T. Šlutas ir kt. Žinia, konferenciją idėmiai sekė visa LTN Valdyba

Konferenciją atidarė inž. J. Jurkūnas, LTN pirmininkas, trumpai nupiešė namų įsigyjimo minties kilmę ir ligšiolinį jos vykdymo kelią -- organizacinį, teisinį ir finansinį požiūriais. Taip pat nusakė artimiausius uždavinius.

Toliau vyko įdomus dialogas, korespondentų paklausimai ir LTN vald. pirmininko taiklūs atsakymai, paryškinimai. Dialoge aktyviai reišėsi: F. Daukus, A. Juodvalkis, Z. Juškevičienė, A. Pužauskas, T. Šlutas ir kt. Keletas įdomesnių dialogo momentų.

-- Kam lietuvių tautiniai namai reikalingi?

-- Daug kam. Pirmiausia, lietuviams, jų socialinei kultūrinei, visuomeninei akcijai. Dar svarbiau -- lietuviškajai jaunomenei, studentiško ir vyresnio amžiaus kartai. Mat jaunesnieji ir jauniausieji lietuviukai šiuo metu, palyginti gražiai telpa Jaunimo Namuose tiek lituanistiniam mokslui, tiek savo organizacijų susitikimams.

-- Ar tikra, kad lietuviškoji studentija ir vyresni ateis į LT Namus? Juk jaunimas bendrai, berods, niekur nesijungia į vyresniosios kartos gretas?

-- Pranašu nenoriu būti. Bet taip pat nepritariu besąlyginiam pasitraukimui iš šios srities. Reikėtų bandyti organizuoti mūsų atžalynui bent minimalias sąlygas, galinčias jį išlaikyti mūsų visuomenės eilėse.

-- Ar Dirvai bus vieta LT Namuose?

-- Iki šiol tas klausimas nesvarstytas, bet

mintis nesvetima. Tačiau jos sprendimas pirmiausia priklauso "Vilties" draugijai, o antra -- juk dar nežinome nei kurioje vietovėje, nei kokio dydžio patalpas, namus turėsime.

-- Kokia suma norima sutelkti ir kokio dydžio namai piktis, statytis numatoma?

-- Mūsų polėkis -- įsikurti erdviuose namuose. Jiems reikėtų sutelkti 150-200 tūkstančių dolerių. Pirmam žingsniui -- sklypams pirkti ir pamatams išbetonuoti reikėtų apie 30% anos sumos -- 60.000 dolerių. Jei mus lydėtų sekmė, be abejo, apetitai didėtų...

-- Kodėl pasirinkta non-profit korporacijos forma, kodėl ne akcinė bendrovė?

-- LNT b-vės steigėjų mintis buvo, kad savų namų idėja persilmtų kuod daugiau lietuviškos visuomenės, kad kuod daugiau lietuvių tuose namuose dalyvautų savo įnašu ir darbu ir vadinant juos "mūsų namais". LTN b-vės advokatas Mr. Malcolm Chandler taip pat rekomendavo "non-profit" korporaciją. Esą pereiti iš "non-profit" į akc. bendrovę nesunkus kelias, reikią tik narių susirinkimo nutarimo, tuo tarpu kai atvirkščias perėjimas sunkus...

Namų visuotinio mintį sustiprino jaunųjų neolitanų pritarimas jai. Taip steigiamajame narių susirinkime formaliai į narius įsirašė 12 neolitanų studentų ar bebaigiančių studijas...

-- Kiek yra bendrovės narių, kas jais gali būti?

-- Nariais gali būti pavieniai lietuvių kilmės asmenys ir lietuviškos organizacijos, pareiškusios norą ir įmokėjimo įnašą 100 dolerių ar daugiau. Šiandien nariai yra trys organizacijos: Am. Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyrius, Am. Lietuvių Taut. Akademinis Sambūris ir LST Korp! Neolitia Chicagoje. O pavienių narių jau turime per 80. Viso jie yra sudėję į namų fondą, gryniais -- 16.000 dol. ir pasižadėjimais -- 10.000 dol. Kiekvienas LTN narys už LT Namus atsako vien tik savo įnašu. Narys ar organizacija negali turėti daugiau 50 balsų, nežiūrint, kad ir didesnį, negu 5.000 įnašą įmokėtų. Nauji nariai (ir pavieniai ir organizacijos) kviečiami ir laukiami įsijungiant.

-- Kurioje vietovėje, kolonijoje linkstama kurtis?

-- Tikslesnė vieta -- vienintelė mūsų paslaptis spaudai ir visuomenei, nes jau mūsų pačių patirtis verčia mus taip elgtis. Trumpai: mūsų

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

• PARDAVUS Baltijos valstybių auksą, Anglijos vyriausybė, pagal savo susitarimą su Sov. S-gos vyriausybe, už 1/2 mil. svarų pristatys Kremlinui reikalingų prekių, o likusius pinigų panaudos atlyginimui anglų investuoto kapitalo Baltijos valstybėse caro ir jų valstybių nepriklausomybės laikais.

Susitarimo pasekoje biržoje pakilo Vilniaus ir Rygos miestų bonų kainos. Nėgana to, tokiame Londono The Times laikraštyje pastebėtos žinios apie "buvusias Baltijos valstybes" ir į jas reaguojant, atsakoma, jog "ten gi naudojamosi kultūrine autonomija".

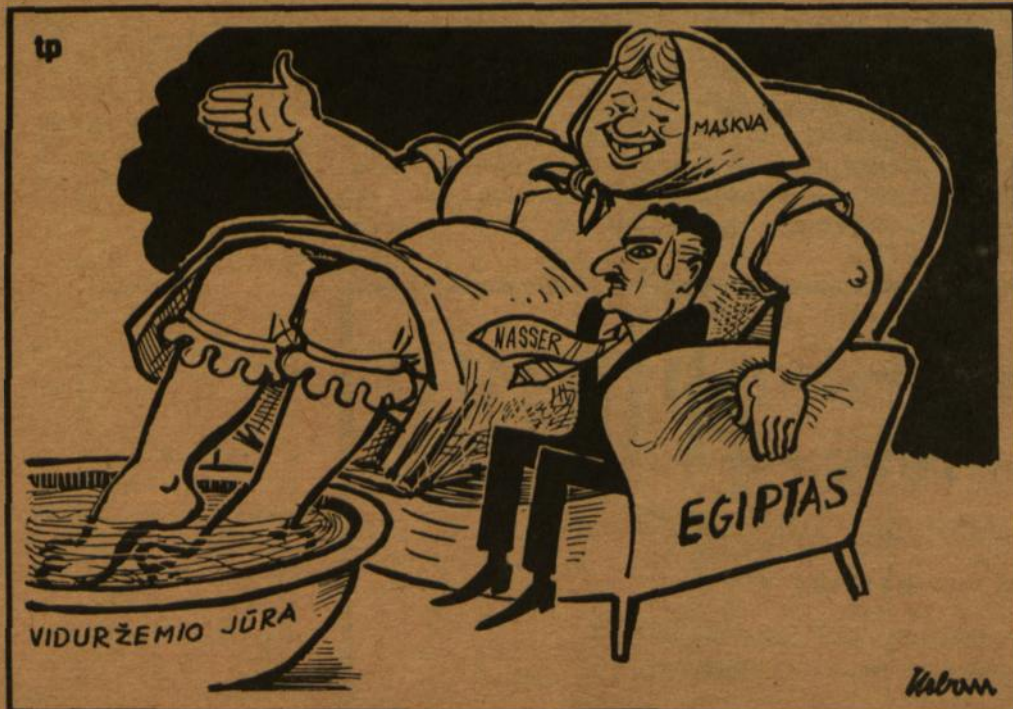
Iš viso, Anglijoje pučia labai nepalankūs Baltijos valstybėms vėjai.

• ŠVEDUOS seismografais nustatyta jog Semipalatinsko rajone, Sov. S-goje, neseniai buvo išsprogdinta atominė bomba.

• SOV. S-GOS sveikatos ministras Petrovskis paskelbė, kad Sovietijoje uždrausta vykdyti širdies persodinimo operacijas.

• JAV SUSIRŪPINO žiniomis, kad Sov. S-ga galinti pristatyti 8. Vietnamui savo Styrk raketą, kurių dėka pavojaus atsidurtų ne tik JAV laivynas, plaukiojantis Tonkino įlankoje, bet ir pagrindinės bazės P. Vietname.

• PREZ. JOHNSONAS pareikalavo 10% sumažinti JAV tarnautojų skaičių užsieniuose, ta pačia proga apribojant tarnautojų keliones į kitus kraštus. Tarnautojų sumažinimas paliesų apie 25 tūkstančius civilių tarnautojų, 9 tūkst. kariuomenės personalo ir apie 30 tūkst. sveitinamųjų tarnaujančių JAV įstai-gose. Išimtis pritaikyta Vietnamui.

-- Dabar, kai patogiai susėdome, aš jums papasakosiu, mielas drauge, kaip jūsų arabiškas socializmas turėtų vystytis...

KAS NAUJA VIETNAME (2)

Nors paskutiniu laiku vietnamiečių armija perorganizuota ir aktyviai dalyvauja kautynėse, vis dėlto 90% karo naštos tenka amerikiečiams ir visi pripažįsta, jei amerikiečiai iš Vietnamo atitrauktų, per vieną sa-

vaitę ten karas būtų baigtas Saigono vyriausybės nenaudai.

Neseniai prezidentas Thieu pasirašė dekretą, kad i kariuomenę bus šaukiami vietnamiečiai nuo 18 metų amžiaus. Pas gyventojus šis dekretas iššaukė nepasitenkinimo ir tvirtinama, kad Thieu tai padaręs norėdamas įtikti amerikiečiams. Jo varžovas gen. Ky, iki šiam laikui buvęs besąlyginis amerikiečių draugas, dabar stengiasi pakenkti Thieu pozicijai, lošdamas priešamerikoniška korta, kuri Vietnamo gyventojuose turi pasisekimo. Ky svarbiausias tikslas pakeisti konstituciją taip, kad būdamas viceprezidentu galėtų būti ir vyriausybės pirmininku.

Ar vietnamiečiai remia Saigono vyriausybę? Jei Vietkongas sako, kad jis kontroliuoja 66% gyventojų, tai Saigono vyriausybė tvirtina, kad jos kontrolėje yra 80%. Bet gyventojai, užsiėmusio virš 20 metų karo yra išvarginti ir mažai kreipia dėmesio kas juos kontroliuoja. Pagaliau, krašte moralė yra taip kritusi, jog neišvaizduojama, kaip karo laimėtojas galės ją atstatyti.

Kad Vietkongas turi gyventojų paramą, nėra jokios abejonės, nes kaip kitaip paaiškinti tuos netikėtus puolimus prieš amerikiečių bazes krašto gilumoje, kaip gali jų būriai iš šimto ir daugiau žmonių nepastebimai prasiskverbti į užnugarį, kaip gali atsibenti minosvaidžius net į Saigono centrą?

1967 m. vasarą buvo paskelbta, kad Quang-Ngai rajone pavyko įgyvendinti pacifikaciją ir visiškai nusikratyti Vietkongu. Už dviejų mėnesių Vietkongo pulkas puolė miestą ir išlaisvino 1200 belaisvių, atitraukdamas be didelių nuostolių.

Max Clos Vietname sutiko vieną amerikietį civilį, patogiai įsitaisiusį, kuris rodydamas į kariškų ciniškai pasakė:

-- Jie išvazduoja laimėsia karą ir galėsia kontroliuoti gyventojus. Tai iliuzija. Aš čia esu tik dėl to, kad gerai uždirbu prie bazių statybos. Mes iš bazėjų dirbančių vietnamiečių reikalaujame policijos pažymėjimo, kad jie yra lojalūs Saigono vyriausybei. Bet tokį pažymėjimą lengvai galima nusipirkti už 10,000 piastų. Ir kas turi tiek pinigų, tas gali gauti pažymėjimą, net jei būtų Vietkongo komisaru.

Max Clos aplankė garsiąją kalvą 875 ir Dak-To, kur dešimt tūkstančių amerikiečių ir vietnamiečių herojiškai laikėsi prieš tokio patgausumo priešą ir atmušė visus puolimus. Vietkongas ten neteko apie 3000 karių, tuo tarpu iš amerikiečių pusės žuvo 285. Didelį vaidmenį ten sulošė amerikiečių karinės technikos persvara. Lėktuvai per dieną atgabendavo po 1000 karių, artilerijos ir tankų, tuo tarpu kai buldozeriai ruošė lėktuvams nusileidimui takus. Per 23 dienas iš amerikiečių pusės buvo išsauta 138,000 sviedinių ir atlikta 1900 bombardavimų. Tie skaičiai rodo, kokią didelę paramą gavo gynybai ir kartu įrodymu, kad Vietkongui niekad nepavyks užimti karinių pozicijų.

Max Clos su keliais žurnalistais lydėjo dvi amerikiečių kuopas į Cambodijos pasienį per 30 km. nuo Dak-To. Pradžioje buvo užsitikrinta saugumu ir įrengė tris artilerijos baterijas pusračiu tarp bazės ir pasienio. Visa tai buvo atlikta labai greitai. Amerikiečiai užėmė vieną kalvą per 8 km. nuo sienos. Žygiuojant visur ma-

Sovietai vis stipriau įsitaisto Egipte. Šiuo metu ten yra pustrėčio tūkstančio karinių ekspertų ir ins-truktorių. Visi prarastieji prieš Izraelį tankai pakeisti naujais moderniais sovietiškais tankais T54 ir T55. Taip pat Egipto aviacijai pristatyti moderniškiausi lėktuvai Mig-21 ir Sukhoi-7, o artimiausioj ateity žadama duoti Mig-23, kurių pati Sovietija dar turi nedaug. Nuotraukoje sovietų karo laivų, stovinčių Aleksandrijoje, jūrininkai arabų prekyvietėje perkasi suvenyrus.

Ar reikalingi savi namai

(Atkelta iš 1 psl.)

turimi dėmesyje pasiūlymai siekia objektus esančius i pietų vakarus nuo Marquette Parko širdies...

-- Kokiais būdais bus telkiamas tolesnis kapitalas?

-- Kasdienėmis priemonėmis. Namų valdyba tikisi Jūsų, - spaudos, radijo ir televizijos bendradarbių - talkos supažindinant visuomenę su mūsų padėtimi, užmojais ir gera valia bendromis jėgomis suorganizuoti savą pastogę. Ir ateity b-vės valdyba naudosis šiomis priemonėmis, kaip lygiai ir asmeniniais susitikimais tiek su mums prijaunčiais pavieniais asmenimis, tiek su organizacijomis. (m.v.)

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TUŠTUMOS TRAUKA

(Atkelta iš 1 psl.)

kyti tik tikrai 'demokratinis' režimas ir rezultate neturi su kuo kalbėtis.

Taip pat manoma, kad Sovietai sustiprino savo veržimąsi dėl to, kad jų nuomone, Ameriką dabar yra apėmusios izoliacionistinės nuotaikos. Iš tikro, daug Amerikos politikų ir viešosios nuomonės formuotojų reikalauja atsisakyti nuo bet kokios ekspansinės užsienio politikos ir susikaupti prie savo vidinių problemų sprendimo.

Visa tai sovietus skatinti skatina veržtis į tas pozicijas, kurias paliko vakariečiai. Raminamasi, kad ir jų pasisekimo atveju Artimieji Rytai tačiau netaps jų dominija, bet bus maždaug tokioje pat situacijoje kaip Lotynų Amerika santykiuose su JAV. Čia Washingtonas turi daug įtakos, tačiau nemažai ir sunkumų.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIKĘ AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
K. Donelaitis — METAİ (THE SEASONS)	\$3.00
Vytė Nemunėlis — MESKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
Red. K. Barėnas — TREČIOJI PRADALGĖ	
LITERATŪROS METRAŠTIS —	
minkštais viršeliais	\$3.15
kietais viršeliais	\$3.75
Gr. Šimukonienė — SU DAINA —	
Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE	\$3.00
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS	
(angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA —	
PADAVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.	
Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.	
Rašykite:	
DIRVA,	
6907 Superior Avenue,	
Cleveland, Ohio 44103	

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00 pusei metų \$7.00 Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Bus teisiamas komunizmas

JAV sostinėje Washingtone vasario 19-21 dienomis ruošiamasi teisti tarptautinis komunizmas už nusikaltimus žmonijai. Teismą koordinuoja Young Americans for Freedom, Inc., ir Twin Circle-National Catholic Press. Teismo vieta -- Georgetown Universitetas, Hall of Nations, Washington D.C.

Specialus tribunolas sudaromas iš įžymesnių teisininkų, kilusių komunistų okupuotuose kraštuose, prijungiant jų iš Azijos, P. Amerikos ir kt. Be abejo, bus iššaukta visa eilė liudininkų, gerai pažįstančių komunistinės veiklos metodus.

Dalis tų liudininkų jau numatyta. Pvz., dr. Joseph Dunner iš Yeshiva Universiteto New York, kuris liudytų apie žydų bendruomenės padėtį Sov. Sąjungoje. Kitas -- Dr. Herminio Portell-Vila, žinomas Kubos diplomatas ir žurnalistas, toliau seka Stefan T. Ossony, iš Stanfordo Universiteto. Liudytojais numatyta ir eilė asmenų, anksčiau priklausiusių komunistų partijai ar ton partijon FBI infiltruotų.

Kaltintojais numatyti įžymūs advokatai, praktikuoją ir tarptautinės teisės srityje, kaip D. Williams, dr. William Roberts, Fred Schlafly.

Kaltinamasis aktas, kuriame kaltinamos Sov. S-gos, Kinijos, Vengrijos, Jugoslavijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Š. Korėjos, Kubos ir JAV komunistų partijos, 1967 m. lapkričio 7 buvo įteiktas Sov. S-gos ambasadai Washingtone.

Teismo sesijos būsiančios viešos publikai ir spaudai.

Autoritetingas teismas viešajai pasaulio opinijai nuteikti, dar kartą viešai parodyti komunistų nusikaltimus -- pribrendęs reikalas. Daug reikšmės turi ir tai, jog teismo eiga vyks Washingtone. Teigiamu reiškiniu laikytinas ir tas faktas, kad koordinatorių tarpe aktyviai reiškiasi veikli antikomunistinė amerikiečių jaunimo organizacija.

Bet. Yra ir tas nelemtas "bet". Šalia visų tų teigiamųjų teismo privalumų, kaltinamųjų komunistų partijų sąrašą pasigendame Lietuvos, Latvijos ir Estijos... Apsiribota keliomis valstybėmis, kad ir globaliniu mastu, bet ne visuotinu. Gal rengėjai turi savų motyvų, gal čia kokių kontaktų stoka, bet tokiais atvejais tikėtų iš anksto pasinformuoti, ypač kada su koordinatorių pareigas prisiėmusiomis organizacijomis kontaktai yra turėti ir iš lietuviškųjų organizacijų pusės.

Mums rašo

ACIŪ UŽ DIRVĄ...

Jau gal koks pora mėnesių, kai pradėjau gauti Dirvą. Nors ji į Braziliją ateina du tris mėnesius vėliau (pav. vakar gavau lapkričio 13, 15 ir 17 d. numerius), visada ją godžiai perskaitau.

Išviršine forma Dirva graži, kultūringa. Geras popierius, pavydėtinos klėsės, aiški spauda, puikus laiškas. Visa tai, man, kaip savitrašio redaktoriui, kelia gal nelabai švento pavydol! Tačiau džiaugiuosi jūsų laime, jūsų bendradarbių gausumu, jūsų kultūrininkų talka. Viso to mes čia neturime.

Suprantate, jog tikrai norėčiau žinoti, kas man Dirvą užsakė. Juk reikia brangiam geradariui padėkoti.

Ta pačia proga noriu pasakyti kad aš jūsų laikraštį "apiplėšiu", ir laiks nuo laiko Dirvoje įdomiai iškeliamas problemas persispausdinu, daugiau ar mažiau jas sutraukdamas.

Geriausios kloties šiais tik prasidėjusiais 1968 metais!

Jonas Kidykas
Mūsų Lietuvos redaktorius Brazilijoje

KARO INVALIDAS
PRAŠO PARAMOS

Pereitų metų Dirvoje Nr. 140 Lietuvos karo invalidas Petras Pleskevičius nusiskundžia, kad šios Kalėdos ir Naujieji Metai jo gyvenime liūdniausi. Ta proga ir redakcija pastebi, kad Lietuvių B-nės apylinkė arba vietos ramovėnai turėtų susirūpinti ir padėti į vargą patekusiam, nelaukiant kol per spaudą prašys paramos.

Mano manymu, spauda

Praeitų metų pabaigoje, būtent lapkričio 5 d., Brazilijos studentų organizacijos Defesa de Familia Propriedade e Tradicao iniciatyva, S. Paulo katedroje įvyko iškilmingos pamaldos už komunizmo aukas. Pamaldose dalyvavo pavergtųjų tautų atstovai su vėliavomis. Nuotraukoje po pamaldų ant katedros laiptų. Vidury stovi pamaldas laikęs vysk. Antonio Maier ir dešinėje didelis lietuvių bičiulis prof. Plinios Correa de Oliveira.

PAVOJINGI SIMPTOMAI ROCHESTERIO LIETUVIŲ VEIKLOJE

Įsikūręs Rochestery pradėjau dairytis savo tautiečių ir radau jų čia apskčiai. Gražaus jaunimo, nemažai intelektualų, pažangiųjų ir atsilikusiųjų. Mokslus baigusius dar Lietuvoje bei Vokietijoje, o čia ir vėl iš naujo pradedančių.

Rochesteris jaukus miestelis, turis arti milijono gyventojų, labai gražioje vietoje ir beveik šalia Niagaros, prie pat Ontario ežero krančių. Gyvenimas pradeda pamažu riedėti savo vaga, stumdamas ir mus visus grumtis, draug su juo, dėl šviesesnio rytojaus. Šv. Jurgio parapija pagyvėjo ir atrodė, jog visiems vietos užteks, tad ir be baimės susimaišėm visi, ir čia buviai ir naujai atvykę. Na, pagalvojau! Čia jau tikrai lietuviybę plėsim ir tėvynei duotus pažadus tęsėsim.

Netrukus pasirodė se-

čia tik ir gali padėti.

Petro Pleskevičiaus reikalai nėra toki maži: žmona ligonis, jo pensija maža. Jis iš pensijos net žmoniško kambario negali pasiimti, o gyvenime yra ir kitų reikalų. Jam reikalinga ne vienkartinė parama, bet nuolatine -- pastovi. Šiuo atveju nei L.B-nės apylinkė nei vietos ramovėnai nėra pajėgūs tokią paramą teikti. Tenka pastebėti, kad Pleskevičiai Rochestery yra mažai kam pažįstami, dar tik prieš porą metų atsikėlę iš Boston, Mass.

Petras Pleskevičius yra Lietuvos nepriklausomybės kovų invalidas-savanoris. Jis, be abejo, priklauso toms organizacijoms, taigi, šios organizacijos, jei kreipsis į visuomenę, tokiu atveju visada susilauks paramos. Prisidės ir Rochestery LB apylinkė ir vietos ramovėnai.

(vt)

nosios kartos didelis nepasitenkinimas, kadangi mes taip greit praturtėjom, o jie, tuo tarpu, sukoncentravo visas turimas jėgas kultūriniam reikalams, o tik vėliau pradėjo rūpintis savaisiais - asmeniskais. Ir kur tu, žmogau, nepyksti! Atvykome ir kaip teisėti šeimininkai, be jokio vargo, "užėmėm" jų pastatytą šventovę, kuri jiems kainavo daug sunkaus darbo, rūpesčio, pastangų ir prakaito, atsisakant net ir geresnio duonos kąsnio, bei asmeniško gyvenimo patogumų.

Praslinko jau 18 metų, o mes vis dar čia tebešeimininkaujame ir vietoj dėkingumo jiems, karais net labai skaudžiai juos užgauname savo neįsimintais išvedžiojimais. Sakom, kad velniui jie dirbo ir vargo ir kas iš to, kad netrukus viskas atiteks vyskupijai. Gal iš dalies ir tiesa. Šiandieną mūsų parapijai tik laiko klausimais.

Priklausys nuo mūsų visų, kaip mes ją užlaikysim. Pagyvensim ir greitai laiku pamatysim! Kaip ten bebūtų, bet visai tai, ką jie mums paliko, jie įrodė, kokiais lietuvišiais jie buvo!... Nors jie ir buvo menkesnio išsilavinimo, bet jie buvo stiprūs dvasiniai. Jų nuosirdumas, vieningumas ir gimtojo krašto išsilgimas neleido jiems taip greit asimiliuotis, tuo tarpu palyginus per toki trumpą laiką, mūsų tarp jų ir ima reikštis. Labai gaila, kad mes ne tik neparodėm mažiausio noro visai tai įvertinti, bet taip pat vengiame apie tai net ir prisiminti lietuviškosios veiklos reikaluose. Mūsų išdidi laikysena ir "etiketas" juos labai užgavo, todėl ir nieko nuostabaus, kad tarp jų ir mūsų radosi trintis, kuri ir šiandien dar tebeprasireiškia. Jie stebėjo mus iš tolo ir laukė, kada mes prisidė-

sim prie jų. O mes, tuo tarpu, net nesugebėjom surengti bent vieno parangimo mūsų parapijos naudai. Ar mes sugebėjom išlaikyti parapijos kultūrinį židinį -- mokyklą bei salę?!... Viską apleidome iki tokio laipsnio, kad jau nebepatenkino sąlygų ir pradžios mokykla buvo uždaryta. Lietuviai vaikučiai buvo priversti glaustis pas lenkus, ukrainiečius ar viešąsias mokyklas. Ne kaltinkim kitų!... Mokių būtų užtekę. Tik mes patys savo neapdairumu ir apsilėdimu ją paskubinom likviduoti. Atrodo, kad tokio pat likimo susilauks ir lietuviškoji mokykla, jei mes ir toliau būsim tokie neapdairūs.

Materializmas veikia į žmogų neigiamai. Pini-gas išryškina žmogaus būdą, valią ir jo ištikimybę savo tautai. Silpno valios žmogų jis padaro vergu ir sukausto jo galvoseną ir energiją.

Senoji karta, šiuo atveju, pasirodė stipri ir patvari. Jie įvertino pinigą kaip įrankį ir statė šventoves, mokyklas, paminklus, lyg žinodami, kad mes atvyksime. Kokį gi paminklą mes statysim ir ką paliksime mūsų ateinančioms kartoms? Juk jau būtų laikas pagaltoti, jei nesugalvojom iki šiol.

Reikia ką nors daryti, kol dar visai neužmigom. Sumažėjo parengimų bei meno mėgėjų veikla. Į metinius susirinkimus ateina tik valdybos nariai.

Sportas, iškylos į parkus (gegužinės), jau išėjo iš mados. Tautinės šventės, įvairūs minėjimai, tradicinė lietuvių diena, kai kam atrodo jau pasenęs dalykas ir beprasmiš laikas gaišini-mas. Susirenka vos keletas, o kur visi kiti? Kariuomenės šventės minėjimo metu ramovėnai, šį kartą, jau "neberado" kam nešti mūsų trispal-

vės ir sugarmėjo į bažnyčią iškilmingom pamaldom be vėliavos. Lietuviškoji mokykla labai sunkiai rieda pirmyn. Kai kurių tėvų bei visuo menės dėmesys mūsų lietuviškai mokyklai yra labai menkas. Tėvai atsiima ir nebeleidžia daugiau savo vaikų į mokyklą vien tik dėl savotiškos neapykantos bei asmeniškų nusistatymo prieš mokytojus. Kokia gi epidemija serga šiandien mūsų tautietis?!... Kuo gi vaikučiai kalti? Kur logika?...

Ar jau norime ir lietuviškąją mokyklą uždaryti? Vieni žodžiu, lietuviška veikla Rochestery rodo pavojingus simptomus.

Vistik malonu ir džiugu, kad dar randasi energingų ir susipratusių lietuvių, kurie skuba ten, kur jau "šlubuojame". Rochestery LB choras, kuriam vadovauja energingas dirigentas Jonas Adomaitis ir tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Jadvyga Reginienė, sudaro vieną iš svarbiausių ir efektingiausių lietuviškosios veiklos branduolių mūsų mažoje kolonijoje. Jie džiugina mus, jie džiugina ir demonstruoja mūsų tautinį meną amerikiečiams ir kitų tautų pasirodyme. Remkime juos ir globokime mūsų jaunimą. Tie, kurie su jais dirba, skaidrina ir gyvina visa lietuviškąją veiklą. Ne užgesinkime tautinio žiburio! Jaunoji karta jau eina savo keliais. Jei dar ilgiau lauksim, ne jų kaltė bus, jei kuris iš jų nebemokės ir lietuviškai kalbėti. Tai mūsų pačių didžiausia ir nedovano-tina klaida, kad per ilgai dirbome ir nepažinojėm jų savo vietose...

Nesiskaldykime ir būkim prieinamais. Jei vienas žino daugiau, o kitas mažiau, padėkim viens kitam. Įžengdami į 1968, mūsų jubiliejinius metus, dirbkim su-tartinai Tėvynės labui, ir kad tas darbas nuneitų niekais.

J.A.
Rochester, N.Y.

NEOLITHUANŲ STOVYKLINIO RAŠINIO KONKURSAS

Kaip anksčiau buvo skelbta ir dabar Korp! Neo-Lithuania primena, paskutinis terminas neolithuanų stovyklinio rašinio konkur-sui skirtiems rašiniais įteikti yra š. m. kovo 31 d. Konkurse gali dalyvauti korporantai, stovyklavę praejusią vasarą. Rankraštis paruošiamas rašomąja mašinėle, jo apimtis 2-5 puslapiai. Tema leidžiama pasirinkti laisvai, tačiau ji turi liesti Korp! Neo-Lithuania stovyklos programą.

Trys geriausi rašiniai bus premijuojami: I prem. 50 dol., II — 25 dol. ir III — 15 dol.

Konkursiniai rašiniai iki nustatyto termino pasiunčiami Vyr. Valdybos pirmininko Algio Modesto adresu: 6456 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629.

DIEMAKERS

Must be able to run own job. Steady work. Top wages. Overtime, fringe benefits.

APPLY IN PERSON
LYNX TOOL & DIE
20160 SHERWOOD
DETROIT, MICH.

(8-9)

AKIMIRKOS

GENIJUS IR BEPROTYBĖ

Dar prieš keliolika metų, jau Amerikoje, kartais pasvajodavau vakaro prieblandoje: jei tu turėčiau laiko ir talento, tai labiausiai norėčiau parašyti romanus apie tris lietuviškas asmenybes -- Vincą Kudirką, M.K. Čiurlionį ir Jurgį Bielinį. Kudirka man būtų dvasinio herojaus romano personažas, Čiurlionis - tragiško, beveik genialaus menininko, Bielinis - narsaus, idealistinio avantūristo, "knygnešių karaliaus".

Kadangi vis stigo ir laiko ir talento, tai tie romanai nebuvo ir, žinoma, nebus parašyti. Bet malonu stebėti, kad tos temos jau traukė ne vieną lietuvių rašytoją, o tai reiškia, kad mano atrinkimas nebuvo tik koks atsitiktinis kaprizas. Būta bandymų apie Bielinį, J. Gliudą parašė apie Čiurlionį ir romaną ir dramą, gi apie Kudirką, daugiau neminint, yra K. Inčičius teatro pjesė ir neperseniai J. Švaisto stambus romanas, vardu "Jo sužadėtinė". Turbūt nebus daug prieštarautojų, kad tos temos ir kūrybiškai ir biografiškai vis dėlto dar toli gražu neišsemtos.

Pasitikint senais literatūrinės praktikos patyrimais, be abejo, lengviausiai galėtų būti parašytas romanas apie Jurgį Bielinį. O su Kudirka ir ypač su Čiurlioniu tuojau turėtų prasi-dėti sunkūs vargai. Jeigu romanas apie istorinį herojų gabiame beletristui dar pusėtinai įkandamas, tai jis kaip į mūrą atsidurs, užsimodamas įtikinamai meniškai atkurti genijaus bei

aukšto laipsnio intelektualo ar filosofo personažą -- istorinį ar ir fiktyvų. Net tokiam genialiam rašytojui, kaip Goethei, savo daktarą Faustą, didelį mokslininką ir visatos paslapčių ieškotoją, kai tik jis pardavė velniui savo dūšią, teko įtalpinti ne tiek filosofijos problemų sprendimo aplinkoje, kiek vedžioti pas nekaltes merginas ir linksminėti "valpurgijų naktimis".

Kai kurie prancūzų kritikai (Alain ir kiti) stačiai tvirtina, kad rašytojams paprastai nesiseka su genijų ir filosofų vaizdavimais. Net tokiam milžinui Balzakui nesisekė. Nesiseka ir mūsiškiams, gal tuo tarpu dar ne tiek dideliems milžinukėliams. Kodėl, - yra daug priežasčių, bet palikime jas šį kartą nuošalyje.

Šios švelninančios aplinkybės vis dėlto nenu-malšina mano liūdesio, kai praėjusių metų gruodžio mėnesį žiūrėjau Los Angeles Liet. Dramos Sambūrio paruoštą spektaklį, Jurgio Gliudos trijų veiksmų dramą tiesiai taip ir pavadintą - "Čiurlionis".

Kaip ir ne vienam iš žiūrovų, man tai buvo ne tik liūdesys, bet ir nusistebėjimas. Ne dėl susigundymo rašyti dramą tokia rimta ir sunki tema, bet dėl katastrofiško nepasisekimo, kuris beveik nesuprantamas mūsų keturgubo literatūros laureato atveju. "Čiurlionio" pjesė, kurią autorius sudurstė, "dramatizuodamas" dalį medžiagos iš "Ikaros sonatos" romano, yra toks pat nesupratimas, kaip ir

BRONYS RAILA

anas romanas, be jokio rimtesnio pagrindo neseniai autoriaus pastangomis išversdintas anglų kalbon.

Pjesėje vaizduojami trys Čiurlionio gyvenimo etapai. Pirmame veiksmo Varšuvoje pasidaro Volmanus, kai Čiurlionis, grįžęs iš Vak. Europos, atsisako muzikos, pasiryžta dailininko pašaukimui, atmeta lenkų grafaitės ir mecenatės Volmanienės reikiamą meilę... Antrame veiksmo jis svajoja ir baisiai skursta Petrapiilyje, savųjų nesuprantamas, bet kai kurių rusų įvertintas, gatvės katarininko guodžiamas ir mokomas, kaip reikia gyventi... Trečiame veiksmo - jis jau bepročių ligoninėje prie Varšuvos, drauge su kitais sanatorijos "genijais" ir "karaliais", sapnuojantis apie formulę, pagal kurią būtų galima pagaminti neblunkančius dažus...

Kodėl ne, šitaipos sugalvota kokio nors dailininko gyvenimo gija galėtų būti įmanoma, jeigu dramaturgui pavyktų iš jos parašyti veiksmingą dramą su įdomia fabula.

Bet kai tai liečia istorinį asmenį, gyvą Čiurlionį, pasidaro sunkiau ir autoriaus vizijai privaloma kitokia atsakomybė.

Kokią Čiurlionį pamatome? Nuo pat pirmo pasirodymo scenoje jis tuoj pradeda niurnėti, nuolat muistytis, su nieku nesutikti, vis kažko ieškoti, kalbėti painiais sakiniiais ir iškilmingais žodžiais, sakyti ilgus monologus -- ir taip vieno-dai be pasikeitimų ligi pat galo. Kai kada jis kartoja tuos pačius žodžius, ką yra rašęs savo autentiškuose laiškuose. Bet laiško stilius ir kalba nepadaro iš jo dramatinio herojaus scenoje. Kaip teatrinė pjesė, "Gliudos "Čiurlionis" yra visiškai netinkama scenai, palaida ir skysta beletristika, nuobodūs ir jokiam žiūrovui nepatrauklus veiklas.

Čiurlionio, kaip kūrybinės asmenybės ir kaip istorinio žmogaus samprata Gliudos pjesėje taip pat ne mažiau keista.

Čia jo visiškai nematome lietuviškoje aplinkoje, nei Vilniuje, nei Druskininkuose, nors tie vietovardžiai dažnai minimi. Atrodo, lyg savo gyvenime jis niekad nebūtų susidūręs su vienu lietuviu. Net abi jį įsimylėjusios moterys

- lenkės. Tuo tarpu Čiurlionis pastaraisiais ke-liais savo gyvenimo metais buvo giliai susirišęs su Lietuva, su jos tautiniu menu, su lietuviiais, ypač su Vilniumi. Tikrai labiau už fiktyvią lenkišką grafaitę jį buvo įsimylėjusi, pvz., O. Pleirytė-Puidienė (Vaidilutės slapyvardžiu vėliau rašiusi ašaringas plagijazines "poemas" prozoje ir geriau nusisekusį "Tėviškės" romaną). Pagaliau, Čiurlionio žmona buvo graži, gabi ir išlavinta lietuvaitė, literatė ir kritikė Sofija Kymantaitė, išmokiusi jį geriau lietuviškai kalbėti, rašyti ir jausti, kursčiusi jį išvykti Paryžiun toliau lavintis tapyboje. Čiurlioniai tada nebuvo turtingi, bet dailininkas berods taip baisiai neskurdo, kaip Gliuda jį vaizduoja Petrapiilyje.

Liūdniausia man buvo tai autoriaus sprendžiama genijaus ir pamiršimo problema. Gliuda vysto publikoje populiarią ir banalią versiją, kad nuo genialumo tėra siauras žingsnis ligi beprotybės, ir konekone taip, lyg išprotėjimas būtų beveik didelio genialumo pasėka. Liaudis mėgsta tokius tauškalus, jai taip patinka žiūrėti į genijus, nes tada lengviau juos "suprasti". Tačiau daugumas žmonijos mokslo, meno ir minties

genijų toli gražu nebuvo pamišėliai, jie neišprotėdavo, o tik kitus žmones viršijo proto galia, nuojauta, išvalgumu, išradingumu, ko šiaip jau normalūs jų bendralaikiai nepajėgdavo suvokti. Priešingai, išprotėja, nervų bei psichinėmis ligomis daug dažniau serga eiliniai žmonės, jokie genijai - tūkstančiai ir šiaudien milijonai.

Kai kurių amžininkų teigimu, Čiurlionio nervai pakriko dėl paveldėto sifilio, kas šiandien būtų sunkiai įmanoma įrodyti. O gal greičiau tai buvo viena iš daugelio šizofrenijos formų, kuri lygiai dažnai kerta ir žmonės be genialumo. Išskirtinai stiprus 19-jo amžiaus antrosios pusės prancūzų novelistas Guy de Maupassant, sveikas, bonvivas, salionų liūtas, taip pat susirgo nervų pairimu ir buvo uždarytas į beprotnamį, - ne dėl to, kad buvo genialus rašytojas, o greičiau dėl paveldėto sifilio, kaip spėlioja kai kurie jo biografa.

Jaunesniam lietuviui, menkai ar visiškai nepažįstančiam tikrojo Čiurlionio ir jo laikų aplinkos, gal yra vistiek, kaip dramaturgas jį pristato žiūrovui, ir gal toks jo "genijaus" supratimas jam net priimtinas (Nukelta į 5 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vienų metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(9)

Man reikla naujos pilies šiaurėje prieš kryživius. Mety tu turi daug, o žitūrek tavo kraujas tikriausiai dar tebekunkuliuoja, kaip šaltinėlis po velėna. Rastum tu mano pilyje ir moteriško: netrūksta ten mums gražulių lenkių, gudžių ir totorių, -- jis mirk-telėjo, atsigręždamas į Šventaragį. -- To vyro man dar neteko matyti, -- jis vėl pažūrėjo į Kunotą.

-- Jis mano vaikaitis Šventaragis, Sugintų jaunylis, -- murmtelėjo senasis kunigas.

Mindaugas įdėmiai pažvelgė į vaikną, kuris žiūrėjo į jį ramiai, rimtomis tiriančiomis akimis, nė kiek nesuglumęs. Ir pats Kernavės valdovas staiga surimtėjo, nes jam dingtelėjo galvon, kad tas jaunuolis lyg ir kėsina įsibrauti į jo mintis. Jam tai nepatiko: jis be niekur nieko nutraukė pokalbį ir, priminęs Kunotui, kad jo laukias Kernavėje, grįžo pas kitus vyrus, Šventaragis palydėjo jį savo žvilgsniu susimąstęs ir nebeišleido iš akių per visą jo buvimą Šventykloje.

Pranašas Tvirbutas buvo aklas ir labai senas. Jo amžiaus medinėje lentelėje buvo įbrėžti 99 brūkšneliai, kitaip sakant, jis turėjo 99 metus. Į šventyklą jį atvedė du jauni kriviai už parankių. Pasodinę žynį prie aukuro jie pasitraukė į šalį. Šventykloje stojosi visiškai tyli. Tvirbuto krūtinę dengė ilga, baltutėlė barzda, o po vešliais pražilusiais antakiais giliai slėpėjo negyvos atviros akys, kuriose kaip deimantuose atsispindėjo aukuro atšvaitai. Šventaragis per šalį sekė Mindaugą, kuris stovėjo visų priešakyje ir ramiai, lyg nuobodžiaudamas žiūrėjo į besirengiantį pranašauti žynį. Jaunam vyrui dingtelėjo galvon klausimas: -- Ar tas valdovas tiki pranašystėmis ir ar jam jos reikalingos?...

Tvirbutas valandėlę sėdėjo susimąstęs, neatitraukdamas akių nuo aukuro liepsnų, paskum jis pamažu atsikėlė ir ėmė kalbėti, virpančiu, dusliu balsu:

-- Genties Gyvatos Dvasia, plazdanti šio aukuro Amžinosios Ugnies pavidaui ir slėpinti Saulės Motinos spindulyje, ir apsieliskianti tėvo Perkūno tamsas perverlančio žaibo blykstelėjimuose, ir bylojanti žaščio išmintimi teprakalba mano lūpomis, kad atetities tiesa būtų atskleista prieš visų akis.

Išmintis nutilo, įbedęs savo aklas akis į aukurą, tartum galuo-

damasis išskaityti mįslinę raštą, slėpintį Šventosios Ugnies liepsnų raibulavimą, ir kai jis vėl prabilo iškėlęs rankas, visiems pasivaidelėjo, kad žynys surado raktą į ateities paslaptis:

-- Visos lietuvių gentys: prūsai, jotvingiai, žemaičiai, aukštaičiai, sėliai, latviai ir mūsų galingieji dievai, o kartu ir kryžiaus Dievas, o kartu ir Minsko, Smolensko ir Polocko žemės žvalgos! Kernavės bokštus ir laukia kurliuk tu pasuksi. Mūsų didžioji gentis iš įsibėgėjimo tebėra panūdusi eiti didžiojo, sagose apdainuotojo karžygio Algimanto ir tavo tėvo Rimgaudo pėdomis, o tu žabojį Baltąjį Žirgą ir tampa pavadžius, kad jo kanopos įskeltų ugnį nežinomybėje. Ar nebus tas pakvaišėlis, kurs kėsinsis iš genties širdies išplėsti prosenolių dieviškąjį lobį, kurs išdavikiška ranka ims lieti vandenį ant Amžinosios Ugnies aukuro, kuris iš Baltojo Raitelio kumščio išmuš kardą ir jo vieton įbruks kryžių? Tas drąsuolis iš meilės savo genčiai taps jos priešu, ir gentis paniekins jį. Lietuvos priešai apjuos jo galvą aukso vainiku, vienon jo rankon įspraus galybės lazda, o kiton -- obuolį su įbestukryželiu jo viršūnėje, jis taps viešpačiu tarp žmonių, kaip tauras girioj tarp žvėrių, jo žodis gaus kaip griausmas nuo šiaurės iki rytų, kaip gaudžia tauro maurojimas nuo vieno girios krašto iki kito, ir nuo jo kardo žvangėjimo drebės Lietuvos priešai, bet jis pats taps savo valdžiotroškų gentainių ir svetimkabių priešų gobšybės auka, jis užsimos savo kardu prieš juos, bet jo gentainiai sukdis prieš jį, ir tėvas Perkūnas jiems padės ir bloks ant jo pilies bokštų saują žaibų, kaip gvačių knypavą, o ir amžinųjų dievų rykštė nusileis ant jo namų ir jo giminę išraus su šaknimis. Ir aš matau viešpaties karūnuotą galvą padėtą prie jo kojų! Gintis raudos per jo pakasynas ir palaidos jį kartu su kryžiumi, o Amžinoji Ugnis vėl skaisčiai suliepsnos genties aukuruose, ir tebūna ji palaiminta ir gyva per amžius!

Sunkiai alsuodamas, pranašas vėl atsėdėjo, ir jo galva nusviro ant krūtinės. Tie patys kriviai, kurie jį atvedė pakėlė išmintį už pažastų ir išvedė jį iš šventyklos.

Tvirbuto pranašystės visiems padarė gilų įspūdį. Niekas neabejojo, kad išmintis kalbėjo apie Mindaugą ateitį, ir kad jis jam pranašavo žiaurią pabaigą, bet kadangi kalba ėjo apie būsimą gaidynę, tai kiekvienas galėjo pranašo žodžiais tikėti ar netikėti, juo labiau, kad ta gaidynė buvo tolima ir neapibrėžta. Daug giliau krito susirinkusių galvosna pranašo žodžiai apie aukso vainiką. Šis reikalas visus šalie didžiūnus lietė betarpiškai, ir, atsimenant Mindaugo kėsius, Lietuvos vienvaldžio valdovo grėsmė jiems visiems kabojo ant galvų. Vyrų tarlai žvalgėsi į Mindaugą, lyg ir galuodamiesi įspėti, ar jis jau galutina apsisprendė tiesti grobuoniškus namus į Padyensio šalį. Niekas neabejojo, kad jo apsilankymas čia nėra atsitiktinis. Bet gi iš Mindaugo veldo išraiškos niekas nieko negalėjo spręsti, nes jis buvo meistras slėpti savo mintis. Kaip prieš pranašystę, taip ir po jos jis liko ramus, juokavo su vyrais, o pasakum, juos palikęs, nuėjo pasikalbėti su moterimis ir ilgai kalbėjosi su kunigene Egle.

-- Mūsų tėvas krivis Dievelta prašo Kernavės viešpatį, kunigą Sugintą ir visus Padyensio rikius apsilankyti jo pastogėje, -- pasakė priėjęs prie Mindaugo ir jam nusilenkdamas šventyklos užvaizdas Ramintas.

-- Dieveltos vaišingumo garsas net ir Kernavę pasiekia, -- nusišypsojo Mindaugas. -- Einam vyrai, -- ir jis su savo palydovais išėjo pro mažąsias duris.

-- Klausyk, Egle, -- priėjęs prie savo žmonos kalbėjo Sugintas, -- eik tu į stovyklą su savo moterimis, vaišink kuo turi ir lauk mūsų: aš grįšiu iš Dieveltos su visais savo vyrais, ir mes turėsime sueigą. Reikės pasitarti. Pažitūrėsime ką mūsų svečias pagiedos pas Dievelta. Vilkas apie aidę be reikalo nesisukinėja, suprantai? Tiesa, pasakyk užvaizdui, kad iškeptų šerną. Ką Mindaugas tau taip melliai šnekėjo? -- Sugintas įtariai pažitūrėjo į savo žmoną.

-- Ką jis, pusgalvis, -- nusijuokė Eglė. -- Jis man pasakė, kad tokiai gražiai moteriai, kaip aš, ne vieta Padyensio užkampyje pelyti, kad aš turinti atvažiuoti į Kernavę ir kad aš, kaip graži gėlė, papuošianti jo dvarą. Ar ne juokdarys?

-- Tas bobišius ir senom bobom moka galvas apsukti, -- nusi-juokė ir Sugintas. -- Einu, laukite mūsų, -- jis mostelėjo ranka, ir išėjo.

-- Pažitūrėsime, ar aš jau tokia seno boba, -- gudriai šyptelėjo Eglė, palydėdama žvilgsniu savo išėinantį vyrą.

-- Klastuolis tas bernas, aš tau sakau, -- kalbėjo senasis kunigas Kunotas, grįždamas iš šventyklos su Šventaragiu. -- Ir gudrus kaip žaltys. Jis žino, kad aš jam nepakeliui, nori prisijaukinti. Atjok pas mane į Kernavę, pilį man pastatysi, patars kaip šalį valdyti! -- Išmykė jis pamėgdžiodamas Mindaugą. -- Lyg jis ten stotokyt dailidžių ir patarėjų! Ir tos pranašystės: papylė tam seniui sidabro maišas, o jis ir iškvarkėjo kaip senas varnas.

-- Kam Tvirbutui sidabaras? -- pertraukė Šventaragis savo senolį. -- Juk jis nesusižers jo į duobę, kai numirs: jam jau bemaž šimtas metų. O galop jis nieko gera jam ir neišpranašavo, ir vėl gi tos pranašystės neatšikios.

-- Tu nesuprantai, -- senis nekantriai atsimojo, -- pranašystės niekad nebūna aiškos, tam ir pranašystės, o žitūrek, iš tų kranksėjimų vienas kitas žodis ir įstringa žmonių galvosna, o žodelis, matai, kaip sparnuotas paukštėlis ir liežuvių pagražintas labai greit lakioja... Ar Tvirbutas neminėjo kažkoido aukso vainiko? Aukso vainikus vakaruose valdovai užsimauja sau ant galvų, ir jie tada apsišaukia karaliais. Atseit, anot Tvirbuto, ir Mindaugas tokį vainikėlį ant galvos užsimausias, ir jam būsią lemta apsišaukti karaliumi, atseit, Lietuvos kunigų kunigu! Ar manai, kad žmonėms ta pranašystė neįstrigs galvosna? Sakau, tas bernas pats meta, pats audžia, o gal šįkart jam kiti ataus? O galų gale ką gali pamatyti ateityje tas aklys žynys?

(Bus daugiau)

Genijus ir beprotybė

(Atkelta iš 4 psl.)

nas. Bet vyresniesiems, kurie stengėsi daugiau įsigilinti į Čiurlionio muziką, tapybą, jo šviesią, švelnią, jautrią, tragišką asmenybę ir laikotarpį, Gliaudos Čiurlionis bus panašus į jovalą. Autorius taip paviršutiniškai išstudijavo pvz. Čiurlionio laikų tapybą, kad Petrą Pilyje prieš Pirmąjį Pas. karą pas jį užėję rusų dailininkai kalbėjo apie dadaistus, kuomet Dada ir pats dadaisto žodis atsirado tik po Čiurlionio mirties, gerokai vėliau, 1916 metais Šveicarijoje...

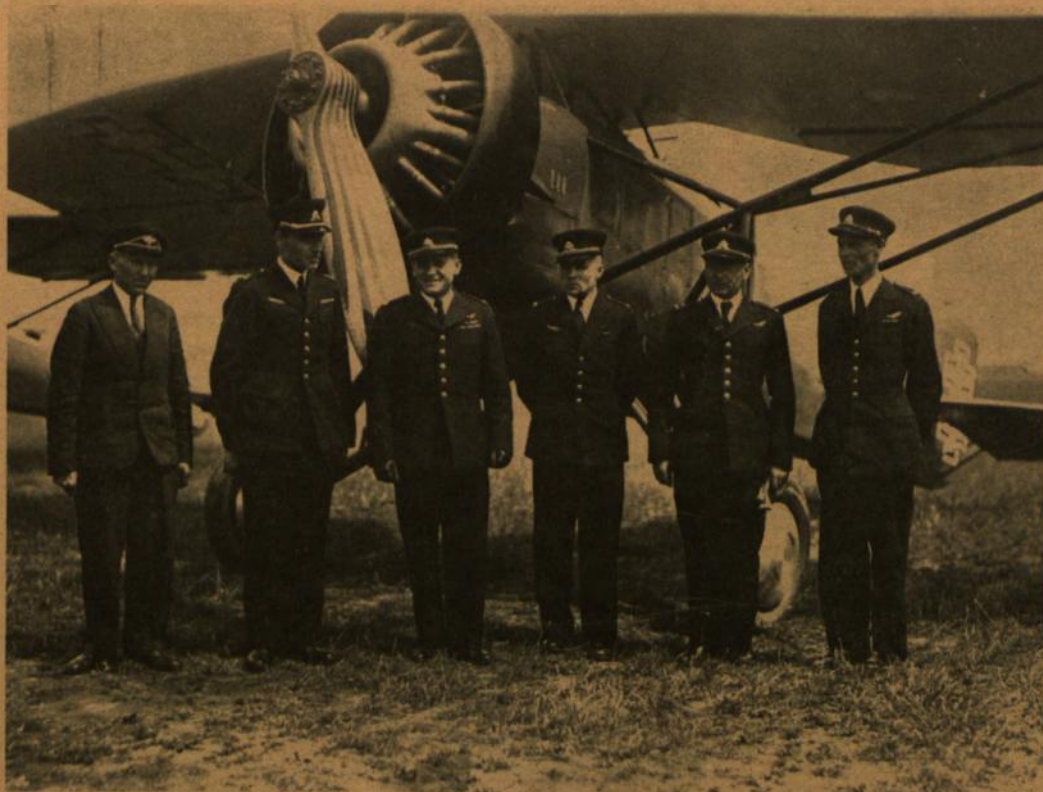
Visas paskutinis veiksmas, rodant sergantį dailininką Čiurlionį beprotnamyje, liudija autoriaus fantazijos lobius ir, deja, drauge košmariškai blogą skonį. Tai būtų lygiai tas pats, jei norėdami įtikinti, kad Guy de Maupassant buvo labai gabus rašytojas ir genialus novelistas, rodytume jį konvulsijas beprotnamyje.

Kodėl vaidintojų sambūrio režisore Dalila Mackialienė sutikė šį nevykusį ir nenunokusį veiklą statyti, man sunkiai suprantama. Abejočiau, kad ir bet koks kitas režisorius, be stambių išbraukimų ir pakaitimų, ką daugiau iš tokios "dramos" galėtų išgauti. Nieko nepagelbėjo ir spektakliui panaudota Čiurlionio muzika iš plokštelių, kaip ir realistinės dekoracijos šiame mažų mažiausiai mistiniame pasaulyje.

Sambūrio patsai užsimojimas pateikti žiūrovams vietinių dramaturgų sudėtingesnius ir "aukštesnės" meninės vertės veikalus, be abejo, yra geras. Tik kadangi toks spektaklis tegali įvykti vos vieną kartą, būtų beveik gaila sunkių pastangų ir didelio scenos mylėtojų pasiaukojimo. Bet gal šis juodas lavinimosi darbas ir kantrus mankštinimasis yra vis dėlto ne be naudos scenos darbuotojų atečiai. Juk šiaip ar taip keletą grakštesnių talento akimirų pavyko iškelti jauniems aktoriams, pvz. Volmanienės vaidmenį atlikusiai Ilmarai Mažeikaitei ar "karalių Piasą" vaidinusiai Manfredui Prišmantui. Gi dramatos sambūrio daugelio metų patvarus veteranas Vincas Dovydaitis čia turėjo vienintelę dėkingą progą, kada pirmą kartą jam pasisekė suvaidinti ne save, bet tikrai savaimingą ir gyvą katarininką. Tuo jis išgelbėjo visą antrąjį veiksmą (šiaip jau be jokio veiksmo), įnešė humoro ir atvangos tarp aukštų tuščiaodžiavimų — ir užtemdė patį herojų Čiurlionį...

Nedėkingą pagrindinį herojų vaidinęs Juozas Pupius, neblogos sceninės išvaizdos ir gražaus balso savininkas, deja, davė viską, kas toliausia nuo Čiurlionio, kokią mes jį pažintume ar vaizduotumėmės. Matėme

SPARNUOTIEJI LIETUVIAI

Kapitonas R. Marcinkus dalyvauja 1934 m. Anbo lėktuvų grandies skridime aplink Europą. Nuotraukoj iš kairės: mechanikas Rinkėvičius, plk. lt. Liorentas, gen. Gustaitis, kpt. Marcinkus, mjr. Namišas ir mjr. Mikėnas.

ORO KAUTYNĖSE PRIEŠ NACIUS

V. PESECKAS

Tą gruodžio naktį dangus mirgėjo žvaigždėmis. Mėnuo buvo šaltas, sidabrinis. Bombonešių grandinės, grupės, kaip tamsūs paukščiai, sunkiai supėsi erdvėje. Metaliniai propeleriai blizgėdami kapojo mėnesieną, o variklių išmetamieji vamzdžiai blykčiojo melsva liepsna. Žemai dunksojo, kiek akys užmatė, išblyškę debesų kalnai ir jų slėniai juodi, kaip prarajos. Kažkur buvo žemė.

Bombonešių igulos — lakūnai, žvalgai, navigatoriai ir kulkosvaidininkai ramliai sėdėjo sėdynėse ir sunkioje kautyinių aprangoje ilsėjosi prieš kovą. Lėktuvoprieblandoje švietė fosforiniai fortiniai prietaisai. Kompas rodyklė rodė — Berlynas, nacių sostinė ir tvirtovė. Staiga lakūnų pošalmių ausinėse sutraškėjo grupės vado balsas:

-- Patikrinkite ginklus!...

Lyg elektra supurtė bombonešių igulos vyrus. Kulkosvaidininkai atsistojo kulkosvaidžių lizduose; atsidarė ir užsidarė bombų angos; lakūnai tikrino prietaisus variklius.

Kai bombonešių grupės vado lėktuvo uodegos kulkosvaidžio lizde kapitonas Romualdas Marcinkus paspaudė nuleidiklį, kulkosvaidis drebėjo rankose, spaudė ugnį ir degančią kulipkos smigo į debesis.

hitleriškus ūsiukus, ir juo toliau, tuo labiau hippiškai sutaršomi plaukai dengė jo akis nuo žiūrovo. Dramos tekstas nedavė sulčių jo vaidmeniui, ir jis pats iš savęs nieko gyvo nesurado. Atrodė, kad dažnai jis tik deklamavo žodžių tiradą, kurių ir pats gerai nesuprato.

Nenuostabu. Sunku rašyti dramas apie genijus. Dar sunkiau juos suvaidinti.

-- Tvarkoj!... -- pagalvojo kapitonas, sukdamas kulkosvaidį ratu. Ir dar paleido keletą trumpų salvių. Pro atidarytą kulkosvaidžio langą švilpė ledinis vėjas, degino veidą ir šaltis skverbėsi iki kaulų.

-- Bus kova!... -- ir kapitonas tikrino parašiuoto diržus, tyliai keikė, kad ir šiąnakt, kaip ir visuomet, artėjant prie taktinio debesuotumas mažėjo.

Žemai, juoda naktis pratrūko žaibais. Akinančios prožektorių baltos juostos laizė padanges, slinko, kryžiuosios. Priešlėktuvinės artilerijos sviediniai sprogo ugnies kamuoliais. Bombonešis blaškėsi ir lėktuvo metalas cypė.

-- Naikintuvai!... Naikintuvai!...

Kapitonas Marcinkus, stipriai įsiremęs kojomis kulkosvaidžio lizde laikė rankose drebantį kulkosvaidį. Taikiklyje, smingančio naikintuvo šešėly, mirgėjo piktos prieš kulkosvaidžio akys. Akimirka -- ir prieš naikintuvus nugarėjo pro šalį... Aplink sprogo sviediniai... Aplink kaukė vėjas ir lėktuvo varikliai. Aplink švaistėsi juodi naikintuvai...

O prieš keletą sekundžių Romualdo mintys buvo toli -- šiaurėje, kur lygumos, kur Nemunas plaukia ties Kauno miestu... Žalias tiltas ir Fredos nuostabios pakrausės... Mediniai laiptai... Ten jis gyvenimą bandė sukurti prie Lakūnų plento...

Romualdas Marcinkus gimė 1908 m. Jurbarko, Raseinių apskr. 1927 m. baigė Karo Mokyklą XI laidą ir buvo pakeltas į j. leitenanto laipsnį. Trumpą laiką tarnavo 5 pėstininkų pulke. Vėliau jam pačiam prašant, buvo perkeltas į Karo Aviaciją, kuri jį viliojo savo laisve, drąsa, kasdienine kova -- tarp gyvenimo ir mirties... Čia įsigijo karo žvalgo vardą ir buvo žinomas kaip drąsus parašutinininkas. 1934 m. dalyvis Anbo lėk-

tuvų grandies skridime aplink Europą.

Kapitonas Marcinkus vienas iš geriausių Lietuvos futbolininkų, žaidęs centro saugu, dalyva-

vo daugelyje tarpvalstybinių futbolo rungtynių, būdamas valstybinės komandos kapitonu. Vienų tarptautinių rungtynių metu su latviais, tapo sunkiai sužeistas. Prieš pirmojo kelinio pabaigą stiprus latvio žaidėjo kirtis į koją nutraukė sausgysles prie kelio. Teko ilgai gydytis.

Prasidėjęs II Pas. karui įstojo savanoriu į Britų Karo Aviaciją ir kaip žvalgas — kulkosvaidininkas kovėsi prieš vokiečius, atlikdamas daug skridimų į priešų kraštą. Deja, vieno orinio puolimo metu, bombarduojant Berlyną, jo bombonešis priešlėktuvinės artilerijos buvo pašautas. Tačiau Marcinkus išsoko iš liepsnų apgaubto lėktuvo ir, kaip akmuo, krito į juodą naktį. Į nežinią... Krito tarp sprogtančių artilerijos sviedinių, šviečiančių kulkosvaidžių kulipkų ir prožektorių juostų... Ir tik prie pat žemės, kaip senas, prityręs parašutinininkas atidarė šilkinį parašutą. Čia jį pasitiko medžių viršūnės ir -- prieš šalmuoti žandariai.

Belaisvėje buvo laikomas Sagau stovykloje (60 km. nuo Berlyno). Stovyklos įnamiai buvo karo lakūnai: prancūzai,

BALTIEJI SPARNAI

Sklandymas — vienintelė aviacijoje sporto šaka pasilikusi savo forma arti prie gamtos. Čia kiekvienas skridimas yra kova, pasiryžimas ir sugebėjimas pasinaudojant gamtos jėgomis išbūti ore. Sklandytojas skridamas padangėje tarp debesų, ar virš snieguotų kalnų viršūnių, ar virš jūros kopų kranto, dainuoja apie seną žmogaus troškimą skristi lengvai, grakščiai ir tyliai. Kaip paukštis. Vienas. Laisvas. Be svetimos pagalbos.

Jau nuo neatmenamų laikų žmogus stebėjo ir pavydėjo, kai baltos žuvėdros, išskėtusios sparnus, klykdamos žaidė nuostabių oro šokų jūrų ir ežerų pakrantėse. Žmogus stebėjo ir pavydėjo, kai vasaros saulėtą vidudienį, aukštai, tarp debesų gimstančių, sukosi ratu vanagas, kildamas aukštyr ir aukštyr. Lyg sutirpdavo juodu tašku dangaus mėlynėje. Žmogus stebėjo ir pavydėjo, kai virš mižiniškų kalnų, kur slėniuose užė audros, o viršūnėse kunuliavo juodi debesys, žaibai, stiprius sparnus išriktę skriejo kondoros. Virš slėnių. Kalnų viršūnių. Debesų...

Šiandien žmogus skraido, kaip paukštis. Skraido toliau, greičiau, aukščiau. Už žuvėdrą. Vanagą. Už kondorą. Jis jau lekia raketomis, kaip meteoras, į tolimas žvaigždes, pasaulius... Tačiau baltieji sparnai, kurie jam leido paukščiu atsisplėsti nuo žemes pasiliko, yra ir bus.

Sklandymas ir yra tie baltieji sparnai, kurie žmogui suteikė sparnuoto paukščio laisvę. Jį priartino prie gamtos. Sklandytojas padangėse, kaip paukštis su baltais sparnais, kur didelė tyluma, nuostabi spalvoti toliai... Kur vėjo švelnus

australai, amerikiečiai, anglai, kanadiečiai ir lietuviai kapitonas Romualdas Marcinkus. 1944 m. pavasarį išsikastu tuneliu Marcinkus pabėgo iš stovykos su kitais 86 belaisviais, bet prie Schneidemuehles buvo žandarų sugautas ir netrukus prie Dancigo sušaudytas.

Kažkur Anglijoje yra paminklas pagerbti Anglijos karo lakūnams, kurie II-jo Pas. karo metu buvo Vokietijoje sušaudyti. Granite iškaltos 86 pavardės. Tai lakūnai, kurie iki paskutinės savo gyvenimo sekundės kovėsi priešą. Jų tarpe yra ir lietuvis kapitonas Romualdas Marcinkus...

šniokštimas sparnuos...

Žmogus, stebėdamas paukščius, pakilimo nuo žemės problemą išsprendė ir pasiekė ne sparnais, bet orpūsles pagalba. Pirmieji žingsniai erdvėn įvyko brolių Mongolfieru mažos orpūslės pakilimu šilto oro pagalba 1782 m. Vėliau buvo išrasti ir patobulinti įvairūs lengvesni už orą prietaisai, kaip orpūsles ir orlaiviai. Nors šitie orostatiški prietaisai reikė didelį žmogaus laimėjimą pakilti ir skristi, tačiau su orlaiviu ar orpūsle žmogus buvo oro belaisvis. 19 šimtmečio antroje pusėje nemaža dalis oreivių nepalaizdama energija ieškojo žmogui sparnų, kurie galėjo patenkinti laisvojo skridimo troškimą. Pamažu kūrėsi teorijos ir bandymai kilti į orą sunkesniais už jį prietaisais — aviacija.

(Nukelta į 6 psl.)

VALIO SPARNUOTIESIAMS LIETUVIAMS!

Esu tikras, kad ne vienas skaitytojas buvo nudžiugin-tas Dirvos Nr. 2 vėl pasirodžiusiu skyriumi "Sparnuotieji lietuviai". Karinės Lietuvos aviacijos įspūdžius patiekusiems lakūnams K. Šimkui ir St. Baikšiui čia, be abejo, priklauso maži laurų lapukai. Sužinojome, kad lėktuvo motorą, pagal Lietuvos karo aviacijos terminą, reikia varikliu vadinti, o taip pat patyrėme, kad jau apie 1930 metus jau turėjome ir naudojome lietuvišką U-2 (gaila, nepažymėtas lėktuvo vardas).

Iš savo pusės norėčiau šiek tiek papildyti duotas žinias apie Amerikos aukštosios oro žvalgybos lėktuvus. Kaip žinome, U-2 iki plačiai pagarsėjusio jo numušimo Sov. Sąjungoje, buvo pats geriausias tos rūšies lėktuvas Strateginės Oro Komandos operacijose. Tačiau jis tapo visais atvejais nebetinkamu "rizikingiems" skridimams. Lėktuvą U-2 jau geri metai laiko yra pakeitęs SR-71 dvivietis ir dviejų "turbojet" variklių lėktuvas "šnipas". Jo greitis yra 3 kart virš garso greičio, o kilimo lubos gerokai pralenkia U-2 kilimo lubas. Pirmoji šių lėktuvų "šnipų" eskadrilė suformuota Kalifornijoje. Kai U-2 jau keliuose "nedraugin-gose" teritorijose buvo numušti, apie SR-71 dar nieko neteko girdėti. Reikia galvoti, kad SR-71 skraidydama virš "nedraugiškų" kraštų, ten sukelia daug nervų ir rūpesčių.

Vėl grįžtant prie "Sparnuotųjų lietuvių", reikėtų jiems palinkėti, kad jie kiltų ir skristų vis dažniau!

V. Šarka

Chicagos lietuviai oro skautai su lakūnu E. Jasūnu gavę "oro krikštą".

Chicagietis adv. J. Bagdžinas-Borden prieš karą su amerikiečiais sportininkais lankdamasis Lietuvoje. Nidoje turėjo progos "atsisėsti" į lietuvių konstruktorių gamybos sklandytuvą "Uodas".

BALTIEJI SPARNAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

Pirmieji mechaninių prietaisų teorijos ir bandymai, kurie dinamiškai jėga keltų žmogų aukštyn yra žinomi šie:

aitvaras — sakoma, kad išradę kiniečiai dar 206 m. prieš Kristų;

parašius, kurį gana tiksliai buvo aprašęs jau Leonardo da Vinci 15 amžiuje;

plasnotis — kurio nemaža teoriškų samprotavimų ir brėžinių pradėjo taip pat Leonardo da Vinci 15 amžiuje;

kopėjas — pirmas Cornu konstrukcijos kopėjas pakilo 1907 m. Šiandieninis kopėjas yra tobula skridimo priemonė;

malūnsparnis, kuris buvo sukonstruotas 1920 m. Ispanijoje. Išradėjas ispanas De la Cierva;

rakietas — naujausia priemonė skridimams aukštuose stratosferos sluoksniuose ir už mūsų planetos ribų; sklandytuvai, tai baltieji sparnai, kurie leido žmogui paukščių atsiplėsti nuo žemės. Sklandytuvai, sparnuotos aviacijos pirmūnas.

Pirmasis oreivybės istorijoje nubrėžęs mechaninio lėkimo kelią — vokiečių inžinierius Otto Lilienthal. Jau nuo 1860 metų su savo broliu domėjosi aviacija ir bandė lėkti labai paprastu tiestiniu sparnu. Tapęs inžinierium, pradėjo sistemingą lėkimo praktiką. Jo sklandytuvai turėjo nuo 8 iki 10 kv. metrų tiestinės plokštumos. Tos plokštū-

mos buvo karklinių vytelių kombinacija, aptraukta drobė. Pirmas didesnis sklandytuvai buvo pastatyti 1891 metais, su kuriuo atlikinėjo sklandymo pratimus. Lakūnas laisvai bėgdavo nuo kalnelio prieš vėją, ir pajutęs, kad oras pakankamai renkas į plokštumas, suriedavo kojas ir ant abiejų alkūnių kabėjo po sklandytuvo plokštumomis. Jis valdė savo kūnu sklandytuvo pusiausvyrą, kūno svorį perkeldamas ant vienos ar kitos alkūnės. 1896 m. Lilienthal'is buvo tiek įgudęs sklandyti, kad iš 80 metrų aukščio kalvos nuskrisdavo iki 350 m. Deja, pakilęs 1896 m. rugpjūčio 8 d., nulūžęs sklandytuvo viršutinei plokštumai, nukrito ir užsimušė.

1903 metais amerikiečiai broliai Wright prie savo sukonstruoto sklandytuvo įtaisė vidaus degimo variklį ir propelerį. Sklandytuvai tapo lėktuvu.

Šiandien sklandymo sportas yra populiarius bemaž visur. Orodinamiškai tobuli sklandytuvai, pasinaudami vertikaliomis, šiluminėmis oro srovėmis, kalnų oro bangų antvėjais ir audrų frontais skrieja, kaip kondorai.

Aukštai, aukštai padangėje, tarp debesų, virš kalnų viršūnių, tyliai ir grakščiai skrieja sklandytuvai. Tai baltieji sparnai, kuriais žmogus paukščiu atsiplėšė nuo žemės.

V. Peseckas

ISPŪDINGAS DEVYNIŲ TAUTŲ RELIGINIS KONCERTAS

Kompozitoriaus A. Aleksio rūpesčiu, talkininkaujant Waterburio Amerikos vargonininkų sąjungos skyriui, sausio 7 d. Šv. Juozapo parapijos bažnyčioje, įvyko nepaprastas tautiniai religinis koncertas.

Šis koncertas buvo lyg įvadas į 1968-ųjų Jubiliejinius Lietuvos nepriklausomybės atgavimo metus, prabilęs į platesnę lietuvių ir amerikiečių visuomenę savo originalia lietuvių ir sveitimųjų kompozitorių programa.

Klebono A. Gradecko dėka, naujai ir jaukiai išdekoruotoje Šv. Juozapo bažnyčioje, koncerto klausytojai gal pajuto ekumeninių metų atsinaujinimo ir tautų bendradarbiavimo dvasią. Waterburio Šv. Juozapo parapija, per eilę metų, garsi savo lietuviška veikla, o tos veiklos ratas vis sukosi apie centrinę ašį, kurios širdis buvo komp. A. Aleksis, išnešęs ir minėto koncerto sunkiąją našą. Koncerto programą komp. A. Aleksis pradėjo su Amerikos ir Lietuvos himnais, po to klebonas A. Gradeckas tarė žodį į susirinkusius parapijiečius ir svečius. Vėliau programos tvarka buvo ši: N. Schaeffer, Šv. Jono Episkopų bažnyčios vargonininkė, vargonais išpildė Bacho Sonatą N. 2. Lietuvių Šv. Juozapo par. choras, atliko A. Aleksio "Veni Creator", M. Petrausko "Gloria in Excelsis", J. Žilevičiaus Kelk o Dieve ir A. Kačanausko Maldą už Tėvynę. Šv. Cecilijos R.K. bažnyčios solistė J. Wollschlager vokiečių kalba išpildė "Der Rosenkranz", vargonais pritariant E. Woodford Mills. Šv. Širdies R.K. bažnyčią atstovavo moterų trio, pagiedodamos tris giesmes, italų kalba.

Pažymėtina, kad lietuvių par. choras išpūdingai perdavė klausytojams savo kankinamos tautos skundą, išpildydamas A. Kačanausko "Maldą už Tėvynę". Vėliau, žydų programai prasidebant, savo giesmių tekstą pristatė ir žodžių prasmę apibūdino "Temple Israel" vyr. rabinas Shapiro, po to baritonas H. Rearson, jo žmonai vargonais pritariant, pagiedojo A. Idelsohno "Kidush" ir M. Gauman Alchet". Graikų kalba solo išpildė pasigerėtinai puikiai, "Cantique De Noel" A. Adam. Solistė Maria McFarland, kuri koncertavusi Europos ir Amerikos operose, atstovavo Šv. Trejybės graikų Ortodoksų bažnyčiai.

Nekalto prasidėjimo bažnyčią atstovavo baritonas P. Guertin, prancūziškai atlikdamas solo "Santa Maria". J.B. Faure vargonais pritarė M. Veillette. 1-ją baptistų bažnyčią atstovavo "Waterbury Chapter A.G.O." kvartetas, atlikdamas angliškai Bacho Choralę ir MacPhearson pie-menėlių giesmę. Šv. Sta-

nislovo Kostkos Naugatuco lenkų bažnyčios kunigas J. Szantyz M.J.C. vadovavęs vyrų ir moterų oktetui, sugiedojo dvi kalėdines lenkiškas giesmes. Pažymėtina, kad visas okteto sąstatas susidėjo iš minėto kunigo šeimos narių. Viena jo sesuo giedojo vienuolės rūbais, du broliai jaunumečiai moksleiviai ir viena iš seserų pritarė vargonais. Išpūdingai nuteikė klausytojus, tai Naugatuco miestelio aukštesnės mokyklos studentai. Jie atliko vokiečių, bohemų, ukrainiečių autorių penkias giesmes, skambindami varpais ir varpeliais. Po šios grupės, turėjo pasirodyti mūsų solistas L. Stukas ir prie vargonų V. Mamaitis iš New Jersey, bet dėl audros negalėjo atvykti. Po to dar vargonais išpūdingai atliko Bacho "Toccata F Major" 1-os Kongregacijos vargonininkas L. Jamison. Pabaigai, komp. A. Aleksius vargonais pritariant, visi chorai ir solistai anglų kalba sugiedojo tradicinę giesmę "Holy God We Praise Thy Name".

Koncerto metu klausytojams buvo išdalin-

KAIP SUKAKTIES RUOŠA VYKSTA PAS KAIMYNUS

Daug posėdžiaujant, planuojant ir pasibarant, kaip geriau pasiruošti Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukakčiai atžymėti, gal nepakenks mesti mažą žvilgsnį į kaimynų — latvių bendruomenės kiemą.

tos anglų kalba programos. Programos dedikacija, buvo skirta Lietuvos Nepriklausomybės sukakčiai atžymėti, pabrėžta Lietuvos okupacija ir jos pastangos atgauti laisvę.

Sausio 8 d. Waterburio "Republican" šiltai atsiliepė, "kad audrai ir šalčiui siaučiant, radoprie globstį Dievo namuose, Šv. Juozapo par. žmonės religinei muzikos programai išklausti". Taigi, malonu buvo skaityti, kad ne visų mūsų tautiečių širdys atšalusios, gėriui ir grožiui.

Be to, sausio 8 d. vietinė amerikiečių radijo stotis, komentavo šį koncertą, kaip lietuvių kultūrinį įnašą Waterburio miestui. Tenka pastebėti, kad koncerto rengimui daug sielos ir lietuviško pasišventimo įdėjo Šv. Juozapo par. choro pirmininkė p. M. Andrikytė. (kc)

Iš užsimotų 100 tūkstančių dol. aukų nepriklausomybės sukakčiai nustatytos programos įvykdymui jau gauta 68,000, nors vėjas dar nėra baigtas, o kai kurie to vėjaus projektai net neįpusėti. Iš nesenai tuo reikalu padarytų pranešimų iškeliamas ir tas, mums gerai žinomas, brožas, kad, pavz., neturtingų pensininkų pora aukoja 100 dol., o pasiturintis profesionalas — 5 dol. Čia ir latviai susidūrė su ta aplinkybe, kad plano dalis, pagal kurią turtingieji turėjo sudėti jiems skirtas sumas, ir liko dar įvykdytina. Dauguma gautų aukų suplaukė iš atskamųjų į laiškuose išsiuntintus pakvietimus.

Sausio mėn. nutarta suaktyvinti atsilikusių planų įgyvendinimo eigą, kartu tiriant ir priežastis, dėl kurių kas nors nuo savo aukos davimo prievolės atsisakytų. Mat, čia susidurta su t. v. tūkstantininkais, penkia šimtininkais, šimtininkais ir pan. Na, atsitiko dar ir taip, kad pasiėmę suorganizuoti stambesnio masto loteriją dar nepradėjo savo darbo.

Latviai daug dėmesio kreipia į planuose numatytą delegacijų pasiuntimą į tas valstybių sostines, kuriose Baltijos valstybių klausimu turima mažiausia supratimo. Čia tenka pastebėti, jog latviai (jų JAV bendruomenės vadovybė) numato tose sostinėse kalbėti Baltijos valstybių vardu, bet tik ten ir tiek, kiek tuo klausimu bus surasta bendros kalbos ir sutarimo. O šiaip jie žada kalbėti savo vardu, tik primenant, kad panašus likimas kaip jų yra ištikęs ir lietuvių su estais. Visu šiuo klausimu latvių paruošta deklaracija dar nėra galutinai suredaguota.

Šalia viso to, ruošiamas knyga angliškai apie Latviją bei kiti darbai, jau įeiną į specifinę Latvijos 50 metų sukakties minėjimų programą, kaip didžiulė Dainų šventė Clevelande ir t.t.

Būdinga, kad latvių bendruomenės vadovybėje, svarstant pagrindinius minėjimų klausimus, susidurta ir su mums įprastais kuriozais — kultūrinės srities atstovams darant priekaištus sportininkams, patiems neturint rankraščio siūlomam išleisti veikalui apie latvių kultūrinius laimėjimus.

PARENGIMAI CLEVELANDE

SAUSIO 27, ir 28 D. Vaidilos teatro pastatymas A. Rūko "Keturi Keliaininkai".

VASARIO 10 D. Ateitininkų balsas Šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 11 D. Šv. Kazimiero ir Vysk. Valančiaus lit. mokyklos, naujos parapijos salėje mini Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukaktį. Įėjimas laisvas.

VASARIO 18 D. Lietuvos Valstybės Atstatymo 50 metų Sukakties Minėjimas, Rengia ALT Clevelando skyrius.

VASARIO 24 D. Lietuviams Budžiams Remti Valdybos tradicinis vakaras Šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 9 D. Koncertas Naujos parapijos salėje. Programą atlieka sol. Daiva Mongirdaitė, Rengia Šv. Kazimiero lit. mokyklos tėvų komitetas.

KOVO 24 D. Kazimiro Mūgė.

BALANDŽIO 20 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos metinis balius.

RETA PROGA

įsigykite papiginta kaina šias knygas:

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

TIMELESS LITHUANIA

Owen J. C. Norem, B. D. L. L. D.

KAINA \$4.00

Knyga skirta lietuvių tautos kančioms, laimėjimams ir viltims, parašyta buv. JAV pasiuntinio Lietuvai.

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$15.00, bet Dirvos skaitytojai, naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 dol.
už keturias knygas.

— — — — — I Š K I R P T I — — — — —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Timeless Lithuania ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje ir 50 c. pašto išlaidoms.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

CLEVELAND, Ohio

Muzikas Petras Armonas, Dainavos ansamblio dirigentas, jau 1954 m. įsigijo lakūno diplomą. Dar gyvendamas Kalifornijoje priklausė Civil Air Patrol Squadron 131, o 1963 m. nusipirko lėktuvą "Luscomb". Šiuo metu P. Armonas vargonininkauja Šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje Chicagoje. Tai tur būt bus vienintelis lietuvis skraidantis muzikas.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MINĖJO KLAIPĖDOS ATVADAVIMĄ

L.V.S. Ramovės Clevelando skyrius surengė sausio 14 d. Vyskupo Valančiaus mokykloje viešą Klaipėdos atvadavimo minėjimą ir po trumpos pertraukos metinį savo skyriaus narių susirinkimą.

Į minėjimą atsilankė gana gausiai svečių, ne tik tai ramovėnų bei birutininkių.

Pranešėjas šį kartą pakviestas Čiurlionio ansamblio vadovas muz. A. Mikulskis. Turinys gana originalus ir neperilgas. Bendram planui rūpestingai parinkta įvairios medžiagos iš bendros Klaipėdos krašto orientacijos, kūrybos, kultūrinės veiklos, reikšmingų faktų ne tik iš XX a., bet iki gilių senovės. Bebaigdamas pranešėjas nuoširdžiai ir karštai palinkėjo tiek birutininkams, tiek ramovėnams energingai veikti, žadinti ir kelti karišką dvasią bei kovingumą visomis įmanomomis priemonėmis Lietuvos nepriklausomybei atstatyti.

Vėliavų apeigos, žuvusiųjų pagerbimas ir Tautos himnas tikrai sujaudino visus.

Metiniame susirinkime pirmininkauti teko šias eilutes berašančiam, sekretoriauti Z. Taručui. Įvairių sričių pranešimai bei ilgų diskusijų patvirtinti. Nors pasitaikė vienas kitas nepagrįstas priekaištas valdybai, bet susirinkimas vieningai perrinko tą pačią

JUBILIEJINIAI METAI DETROITE

JAV Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkės ir Detroito Lietuvių Organizacijų Centro (DLOC) susitarimu buvo sudarytas Lietuvos Valstybės Atstatymo 50 metų Sukakčiai Paminėti Komitetas Detroito. Šiame komitete yra apie 50 narių. Kad darbas sklan-

valdybą ir pareiškė jai padėką už gerai atliktus darbus.

Tuo būdu šioms metams valdyboje turėsime: pirmininką Vl. Knistautą, vicepirmininką V. Jokūbaitį, sekretorių A. Jonaitį, išdininę Pr. Mainelį ir narių kultūros reikalams J. Kaklauską.

Vladas Braziulis

• Iš 5 vandalų, teisiamų už Kultūrinių Darželių paminklų išniekinimą, prisiėkusiųjų teismas rado kaltu tik vieną — Harold Mitchell. Dėl kitų 4 kaltės prisiėkusieji negalėjo susitarti.

• Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, šv. Jurgio parapijos rajone. Teirautis telef.: 431-2497.

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

džiau vyktų, visi komiteto nariai pasiskirstė į šiuos keturis skyrius: kultūros, politinį, finansų ir informacijos.

Bendru susitarimu komiteto darbui vadovauti sudarytas prezidiumas, į kurį įeina visi JAV LB Detroito apylinkės valdybos nariai ir anksčiau minėtų keturių skyrių pirmininkai, kurie tame prezidiume eis vicepirmininkų pareigas.

Sausio mėn. 12 d. 7:30 val. vakare JAV LB Detroito apylinkės pirm. Jo no Urbono namuose įvyko pirmas šio prezidiumo posėdis, kuriame dalyvavo JAV LB Detroito apylinkės pirm. Jonas Urbonas, kuris drauge ir šio komiteto pirmininkas, finansų skyriaus pirm. Jurgis Mikaila, informacijos skyriaus pirm. Vytautas Kutkus, politinio skyriaus atstovas, nes šis skyrius dar pirmininko neišsirinko, Algis Zaprackas, kultūros skyriaus atstovė Stasė Hotrienė ir sekantieji JAV LB Detroito apylinkės valdybos nariai — vicepirm. ir švietimo vadovas Algis Rugienius, vicepirm. Narimantas Udrys, išdininę Jurina Rugienienė ir sekretorius, kuris ir šiam posėdžiui sekretoriavo, Jurgis Šenbergas. Be toposėdyje dalyvavo šie svečiai: Rasa Kairelytė — viešnia iš Argentinos Vytautas Rugienius ir informacinio skyriaus narys Vladas Selenis.

Malonu buvo dalyvauti jaunatve trykstančių bendruomenininkų tarpe, kurie į kiekvieną klausimą žvelgė ne partinėmis ar srovinėmis, bet lietuviškomis akimis. Jiems buvo nesuprantama, kaip partija ar tradicija gali stovėti aukščiau lietuviškų reikalų.

Kadangi finansų komisija jau posėdžiavo, todėl jos pirm. Jurgis Mikaila nusakė, kaip jieplauja telkti lėšas visų veiksmų sudarytam finansų komitetui, kurio priešaky yra prel. Jonas Balkūnas. Jie ruošiasi aukų vajui, kurį skelbs spaudoje, per radijo valandėles ir lapeliais prie lietuviškų bažnyčių. Tuo reikalu komitetas paskelbs atsisaukimą į Detroito visuomenę.

Šis komitetas ir jo prezidiumas dės pastangas, kad jubiliejiniai metai Detroito praeitų vienybės ir iškilingumo dvasioje. Paskutiniuose šio komiteto susirinkimuose buvo kreiptasi į ten pat dalyvavusį DLOC pirm. Rapolą Valatką, kad jis dėtų visas galimas pastangas, kad Vasario 16 minėjimo metu surinktos aukos būtų paskirstomos pusiau, t.y. ALT ir Jungtiniam Finansų Komitetui. Pats Vasario 16 minėjimas, svarbiausia šių jubiliejinių metų dalis, kitaip Detroito Organizacijų Centrai nesutinkant, paliktas pagal įsisenėjusią tradiciją ruošti DLOC-ui. Susirinkusieji kėlė pasiūlymus, kaip tą minėjimą suruošti, kad jis būtų skirtingas nuo kasmetinių minėjimų, išei-

nant plačiau į lietuvišką visuomenę ir minėjimą pravedant galimai iškilingiau. Kokia bus to minėjimo programa, dar nežinome, bet tikėkimės kad ji bus išskirtinai gera.

DLOC-o pirmininkas buvo žadėjęs aukų klausimą išspręsti iki sausio 1 d., kad visuomenė žinotų, kam ji savo auką atiduoda, nes daugelis nuoširdžių lietuvių yra nepatenkinti, kad iš 1967 m. Vasario 16 minėjimo aukų Amerikoje ALT Vli-kui dar nieko nedavė. Sausio 1 d. jau seniaipraiejo, ir šiamprezidiumui pirmininkaujantis Jonas Urbonas pranešė, kad DLOC valdyba savo neseniai įvykusiame posėdyje nutarė siūlyti DLOC-o susirinkimui, kad visos aukos būtų paskirtos tik ALT. Prezidiumas nejaukiai pasijuto išgirdęs tokį pirm. pranešimą, tačiau jis dar visvien yra kupinas vilčių, kad DLOC atstovai pasuks vienybės keliu. Jų rankose dabar yra sprendimas. DLOC-ui, pagal jo pirm. Rapolo Valatkos suteiktas žinias, dabar priklauso šios 15 organizacijų: LVS Ramovė, Liet. Student. S-gos Detroito skyrius, ALTS-gos Detroito skyrius, R.K.S. 265 kuopa, Sandaros Detroito skyrius, Detroito sendraugiai ateitininkai, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Detroito skyrius, Balfo 76-ta kuopa, Lietuvių Balso radijo klubas, Mote-rų sąjungos Detroito skyrius, SLA 352 kuopa, Lietuvių Namų draugija, RKS 171 kuopa ir Lietuvių katalikų veteranų Detroito kuopa. Prezidiumas nutarė kreiptis į tų organizacijų atstovus, kad jie Vasario 16 minėjimo aukas arba dalintų pusiau ALT ir Jungtiniam Finansų Komitetui, arba leistų pačiam aukotojui palikti laisvą valią, kam jis nori savo jubiliejinių metų auką skirti.

Tolimesnė Lietuvos Valstybės Atstatymo 50 metų Sukakčiai paminėti komiteto veiklos kryptis priklausys nuo šio sprendimo, todėl prezidiumas nutarė susirinkti sausio 23 d. 7:30 val. vakare Lietuvių namuose. Tuo laiku DLOC sprendimas jau bus žinomas ir prezidiumas galės paskelbti savo atitinkamą atsisaukimą aukų telkimo klausimu ir jį paskleisti Detroito visuomenės tarpe.

V. Kutkus

AR ŽINAI,

Kad 2000 metais 1/2 JAV elektros bus gaminama atominiais reaktoriais.

★

Kad JAV ūkininkai savo žemės ūkio produktais aprūpina 200 milijonų amerikiečių, 60 mil. indų ir 100 mil. kitų kraštų gyventojų.

★

Kad JAV piliečiai dar nėra apkrauti pačiais didžiausiais mokesčiais. Šeima iš 4 asmenų (2 vaikai), uždirbanti 10 000 dol. į metus, moka 900 dol. mažiau už tokį pat atlyginimą gaunantį anglą ir apie 100 dol. mažiau už savo "švogeri" Kanadoje.

ATSIŠVEIKINIMAS SU PUTINU

Literatūrinis vakaras, kurį ruošia Pedagoginis Lituanistikos Institutas atsišveikinimui su Putinu, lietuviškojo švietimo bei auklėjimo požiūriu galima laikyti iškilinga lietuvių literatūros pamoka, kokios nebūtų įmanoma suorganizuoti ir pažangiausios mokyklos darbo klasėje.

Vincas Mykolaitis - Putinas, kuris prieš pusmetį mirė sovietinės Rusijos okupuotoje Lietuvoje, yra, kaip žinome, ne tik Instituto, bet ir kitų lituanistinių mokyklų programinis autorius. Ši aplinkybė ir įpareigoja Institutą atskirai parodyti kai kuriuos šio vakaro bruožus, o tuo pačiu ir pakviesti į atsišveikinimą su Putinu visas kaimynines lituanistines mokyklas.

Vakaro programą, kurią sudaro naujasis Putino rezistenciniai kūriniai, atliks Instituto studentai. Programos paruošimui, be pačių Instituto dėstytojų, vadovauja aktorius Leonas Barauskas ir kompozitorius Darius Lapinskas.

Lituanistinių mokyklų mokinių galėjimas dalyvauti atsišveikinime su Putinu, būtų jiems naudingas visais atžvilgiais, o kokiais — juk savaime aišku: Putino raštų paroda, kokios mokykloje darbo klasėje nesurošė niekada joks stropiausias mokytojas, kūrinių perteikimo forma, apie kokią negalima net svajoti eilinėje literatūros pamokoje, ir taisyklės iškilingumo momentas, kurio pagrindą sudaro buvimas drauge ne vien mokinių, bet ir tėvų, ir mokytojų, ir daugelio dar jiems nepažįstamų žmonių — visa tai negalėtų nepalikti jų sąmonėje gilesnių

pėdsakų. Tokioje įspūdingesnėje aplinkoje jau galima laukti susidarymo ir tautiniam auklėjimui naudingo klimato, kokio mums čia taip trūksta, o tuo pačiu ir intymesnės priartėjimo prie rašytojo kūrybinio pasaulio.

Be to, mirusysis Putinas iškilingiau yra pagerbtinas ne tik dėl to, kad jis buvo stambaus formato lietuvių literatūros klasikas, kuris einamas ir lituanistinėse mokyklose, bet ir dėl to, kad jis, per 20 su viršum metų išgyvenęs sovietinės Rusijos sprespaudoje, paliko ištikimas Lietuvai ligi mirties. Jo nepalūžusį patriotizmą pirštu prikišamai mums rodo į Vakarus slaptais keliais atėję, o Lietuvoje, turimomis žiniomis, nuorašų nuorašais pasklidę du jo kūriniai: "Vivos plano-go" (gyvuosius apverkiu) ir "Mortuos voco" (mirusius šaukiu). Tai poetinis, paskaitytume, testamentas, kokio ligi šiol dar nėra paskelbta nė vieno bolševikinės priespaudo mirusio lietuvių rašytojo. O savo turiniu ir literatūrine forma šis testamentas yra toks, kokį vargu užtiklume visoje antikomunistinėje literatūroje.

Todėl šiuodu rezistencinius Putino kūrinius, buvusių Putino mokinių ir jo kūrybos gerbėjų padedamas, Pedagoginis Lituanistikos Institutas išleidžia atskiru leidiniu.

Leidinyje išeis minėto vakaro programa. Vakaras bus vasario 3 d., šeštadienį, 7 val. vak., Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Programa prasidės punktualiai. Svečiai labai prašomi nepasivėluoti.

Be žodžių...

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARO KAROLIAI IR KITI IŠDIRBINIAI.

Įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti DIRVOS krautuvėje,
6907 Superior Ave.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

foto V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NEPAMIRSKIT REGISTRUOTIS

Neturintieji JAV pilietybės sausio mėnesį turi įteikti paštu savo gyvenamos vietos adresą, užpildant nustatytos formos kortelę, kuri gaunama kiekvienam pašte.

To nepadariusiems numatyta bauda. Todėl ne Amerikos piliečiai, gyveną šiame krašte, nepamirskit registruotis.

• **Cincinnati** ir pietvakarių Ohio valstybės lietuvims yra ruošiamas iškilmingas Nepriklausomybės paskelbimo 50-ties metų minėjimas. Iškilminga šventė įvyks sekmadienį, vasario 11 d., Xavier Universitete. Universiteto koplyčioje 2 val. po pietų kartu bus šv. Mišios už Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą. Po pamaldų Universiteto Centre įvyks iškilmingi pietūs, į kuriuos Cincinnati lietuviai pakviestė Lietuvos bičiulius, Cincinnati miesto įtakingus pareigūnus. Pietų metu yra pakviesti du kalbėtojai: dr. Vytautas Bieliauskas ir teisėjas John Keefe. Šie iškilmingi pietūs asmeniui kainuos \$5.50. Prašome rezervuoti vietas ir čekių tuoj pat siųsti šiuo adresu: Joseph Maezer, 2354 Beechmont Ave., Cincinnati, Ohio 45230 (telef. 231-4028).

NAUJIEJI SASFAS S-GOS CENTRINIAI ORGANAI

SASFAS S-gos Garbės Teisimas praneša, jog š. m. sausio mėn. 9 d. pasibaigusiose centrinių organų rinkimuose dalyvavo 13 sporto klubų su 53 balsais, iš kurių 1 sporto klubas su 9 balsais neužskaityti, nes

pavėluotai atsiuntė balsavimų duomenis.

Už Chicago vietovę pasisakė 5 klubai su 14 balsų, o už Clevelandą balsavo 7 klubai su 30 balsų. Todėl sekančioji Centro Valdybos būstinė bus Clevelande.

Į Centro Valdybos prezidiumą (jį sudaro 3 asmenys) balsų dauguma išrinkti: Algirdas Bielskus, Algis Motiejūnas ir Aušra Barzdukaitė. Kandidatai s liko Kazimieras Karalis ir Vytautas Jokūbaitis.

Revizijos Komisiją, kurios būstinė bus Chicagoje, sudaro Vytautas Grybauskas, Algirdas Visockis ir Kareiva. Kandidatais liko Zigmas Žiupsnys ir Jonas Bagdonas.

STUDENTŲ ŽINIAI

Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavime Baltimorėje 1967 m. gruodžio mėn. vienbalsiai buvo priimtas kandidatų į Centro Valdybą sąrašas iš šių asmenų: Vytautas Kasniūnas jr., Ramūnė Jukūnaitė, Jonas Valkiūnas, Dalia Barmutė, Vytautas Jokubauskas ir Rimas Penčyla.

Jei laike 2 savaitę po šio paskelbimo nebus pristatyta daugiau kandidatų, Centro Valdyba automatiškai bus sudaryta ir virš paminėtų asmenų.

"LAISKŲ LIETUVIAMS" KONKURSAI

Sakoma, kad viduramžiuose žmonėms negalėdavo nuo savo namų nueiti iki turgavietės, neužmegzdami su kuo nors kalbos apie šv. Trejybę. O "Look" žurnalas sausio 23 d. teigė, kad šiais laikais kiekvienas olandas save laiko teologu (dėl to

jie ten Olandijoje taip labai bruzda).

Visgi nereikia gailėti viduramžių laikų arba vykti į Olandiją pokalbiui apie permainas Bažnyčioje. Apie jas diskutuojame ir mes, lietuviai, namie ir svečiuose, uždaruose pobūviuose ir viešuose susirinkimuose. "Laiskų Lietuviams" žurnalo redakcija, matydama, kad tai įdomi, vertinga ir aktuali tema, paskelbė straipsnio konkursą "Kaip aš vertinu tai, kas šiais laikais dedasi Bažnyčioje". Vasario 1 d. konkurso pabaigos terminas jau artėja. Buvo tikėtasi šimto ar bent pusšimčio straipsnių, o iki šiol tesulaukta vieno — iš Australijos. Gal taip ir yra: pirmiau iš toliau, paskiau iš arčiau. Visgi straipsnių tikimasi ir laukiama daug daugiau.

CHICAGO

• **Lietuvių Tautinis Akademis Sambūris ir Korp! Neo-Lithuania** Chicagoje, rengia š. m. vasario mėn. 24 d. užgavėnių blynų vakarą **Balio Pakšto salėje** (2801 W. 38). Svečiai bus vaišinami šaltais užkandžiais, karštais blynais ir įvairiais skanėstais. Įėjimas su vakariene 5 doleriai, studentams — 3 doleriai. Šokiams grieš pilno sastato **Balio Pakšto vadovaujamas orkestras**. Pradžią 8 val. vakaro. Užsakymus priima dr. Antanas Kalvaitis (6801 So. Washtenaw Ave. Telef.: PR 6-8425) staliukai: po 4, 8 ir 10 asmenų.

LTA Sambūrio Valdyba

KOVOTOJŲ PAGERBIMAS

Kritusių dėl Lietuvos laisvės kovotojų šviesų atminimą geriausiai galima pagerbti š. m. vasario 18 d., 3 val. p. p., atsilankant į Civic Opera rūmuose, Chicagoje. Minėtą dieną Dainavos ansamblis padidintame sastate, vadovaujant muzikui Petru Armonui išpildys kantatą: "Kovotojai".

Šiai kantatai žodžius parašė poetas Stasys Santvaras, o muziką kompozitorius Julius Gaidelis.

Bilietai parduodami Marginiuose (2511 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629). Kaina nuo 3 iki 10 dolerių. Patariama bilietus įsigyti iš kalno. Iš anksto nupirkti bilietai suteiks šviesių vilčių ALT-bos skyriui Chicagoje. Be to, kantatos klausytojus atpalaidos paskutinėm dienom prieš įvykstant kantatai nuo įvairių rūpesčių. O svarbiausia visi įmokėti už bilietus pinigai pasiliks

ALT-bos Chicago skyriaus kasoje. Nuo parduotų bilietų prie įėjimo ALT-ba bus priversta 45% jų kainos sumokėti unijos patarnautojam. Todėl mieli lietuviai, nieko nedelsdami skubiai įsigyk bilietus į "Kovotojų" kantatą. (ia)

DEMESIO DIRVOS SKAITYTOJAMS CHICAGOJE

MEČYS SIMKUS, teisininkas, turįs ilgametę praktiką, tiksliai, tvarkingai ir greitai užpildo įvairius IN-COME TAX blankus. Adresas: 4259 So. Maplewood, Chicago, Ill., tel CL 4-7450 arba YA 7-2046. Kasdien 9-8 val.

• **Lietuvių Fronto Archyvo** ruošiamoji skaidrių ir pašnekesio popietė įvyks sausio 28, 3 val. p. p. Jau-nimo Centre, 203 kam.

Programoje: dailininko Kazio Varnelio darbų skaidrės ir rašytojo Kazio Bradūno įžanginis žodis: "Kazio Varnelio optinis ir pirminių formų menas".

202 ir 204 kambariuose vyks Gerimanto Peniko foto nuotraukų paroda: "Lietuviai Skautai Akademikai".

Po pašnekesio svečiai bus pavaišinti kavute.

BOSTON

BOSTONO LIETUVIAI TELEVIJOJE

Sausio 12 d. Vasario 16-tosios 50-ties metų jubilėjaus rengimo komiteto spaudos ir informacijos komisijos posėdyje pakviestas dalyvavo The Culture Foundation of Boston direktorius Frank Šidlauskas. Jis pranešė, kad yra išrūpinęs nemokamai Bostono televizijos stotyje WBZ 4 kanale pusę valandos. Jai užpildyti prašė paruošti pritaikytą programą, kuria būtų atžymėta Lietuvos Nepriklausomybės 50-ties metų, su-kaktis. Pats davė dėl programos pravedimo sugesti-jų ir pasiūlymų. Be to, pažadėjo padėti, kad lietuviai su savo straipsniais galėtų įeiti ir į didžiąją Bostono amerikiečių spaudą. Kuria dieną ir valandą per 4 kanalą WBZ televizijos stotyje bus perduodama lietuviška programa, bus pranešta vėliau. Direktorius nuomone ji turėtų sutapti su Vasario 16-tąja.

Mirėtos programos parengimu rūpinasi Meno Komisija, kuriai pirmininkauja niekur ir niekada nepavargstantis dėl Lietuvos reikalų rašyt. St. Santvaras su savo padėjėjais.

Panašiai rūpinamasi gau-

papuošta Klaipėdos krašto insignijomis. Meninę programą išpildė komp. Jeronimo Kačinsko vedamas mišrus choras ir solistas Povilavičius.

J. V. Sūduvas

PHILADELPHIA

• **ALT Sąjungos Philadelphia skyrius** š. m. vasario mėn. 4 d., 3 val. p. p. Lietuvių Banke šaukia metinį narių susirinkimą. Darbotvarkėje svarbūs klausimai: apyskaitos priėmimas, valdybos rinkimai ir kt. Po susirinkimo 6 val. vaišės. Skyriaus nariai prašomi būtinai atsilankyti.

Skyriaus Valdyba

• **Nelaimės paliesti** aktyvūs ALT S-gos Philadelphia skyriaus nariai Br. Bu-nys, kurs po operacijos gulė ligoninėje ir H. Mišliauskas, kuriam sužaloti rankos pirštai. Linkime jiems sveikatos. (pm)

NEPAMIRSKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

PUNCH PRESS OPERATORS
For medium size stamping plant. Experienced on small & medium stamping. Excellent wages & fringe benefits. Steady employment.
PARAMOUNT FABRICATING CO.
13595 Helen
Detroit, Mich.

(3-9)

WANTED
MACHINE REPAIRMEN
JOURNEYMEN ONLY
Need men for maintenance of heavy tool machines, also need machine repairmen with numerical control electrical experience.
Plenty of Overtime
REPUBLIC DIE & TOOL CO.
45094 Van Born,
Wayne, Mich.
313 — 721-7800

(4-10)

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kur valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščiui reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALF ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratomis ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

Prašome, naudojantis žemiau dedama įskarpa, pasitarnauti artimam broliui lietuviui P. Amerikoje, Vokietijoje ar kitur... o kad ir čia pat Amerikoje...

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103
U. S. A.

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1½ metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. ½ metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., ½ metų 7 dol.

Į S. Paulo miestą iš JAV buvo nuvykusios lietuvių tautinių šokių instruktorės Gema Kreivėnaitė ir Estera Bendžijūtė mokytį vietines lietuvių tautinių šokių grupes. Abi instruktorės į Braziliją vyko savomis lėšomis ir S. Paulyje vaišingai buvo priimtoms p. Baltrūnų šeimoje. Nuotraukoje abi instruktorės su S. Paulo lietuvių jaunimu.

Pranešame bičiuliams ir pažįstamiems, kad šių metų sausio 5 dieną Spencerville, Ontario, Kanadoj mirė mūsų mylimas Vyras ir Tėvas atsargos pulk. leitenantas

ALEKSANDRAS MAKULAVIČIUS.

Nuliūdusi šeima

P. L. B. Huettenfeldo apylinkės nariui dailininkui A. KRIVICKUI ir visai jo šeimai, jo motinai

A. A. MARIJAI
KRIVICKIENEI-MATULIONYTEI
mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Huettenfeldo Apylinkės Valdyba